

Bruksela, 24 czerwca 2026 r.
(OR. en)

10464/26

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0543 (COD)

RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162

NOTA DO PUNKTU A

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Rada
Dotyczy:	Pakiet „Horyzont Europa”: Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2028–2034) Program ramowy oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie – Częściowe podejście ogólne

Delegacje otrzymują w załączeniu zmieniony tekst prezydencji.

Kwestia wszystkich kwot odniesienia pozostaje nierozstrzygnięta do czasu zakończenia negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych.

Przepisy w nawiasach są wyłączone z częściowego podejścia ogólnego.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2021/695

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 1, art. 183, art. 188 akapit drugi oraz art. 322 ust. 1 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego (1),

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem Unii jest wzmocnienie jej bazy naukowej i technologicznej poprzez wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), w której następuje swobodny przepływ naukowców, wiedzy naukowej i technologii, oraz poprzez sprzyjanie zwiększaniu jej konkurencyjności, w tym w unijnym przemyśle, przy jednoczesnym promowaniu wszelkiej działalności w zakresie badań naukowych i innowacji z myślą o realizacji strategicznych priorytetów i zobowiązań Unii, których nadrzędnym celem jest promowanie pokoju, wartości Unii i dobrobytu jej narodów. W tym kontekście dalszy rozwój EPB powinien przyczyniać się do faktycznego wdrożenia „piątej swobody” Unii, czyli swobodnego przepływu wiedzy, badań naukowych i innowacji.
- (2) Aby zapewnić oddziaływanie na płaszczyźnie naukowej, technologicznej, gospodarczej, środowiskowej i społecznej oraz zmaksymalizować wartość dodaną unijnych inwestycji w badania naukowe i innowacje, Unia powinna inwestować w badania naukowe i innowacje za pośrednictwem programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 (zwanego dalej „Programem”), co powinno wzmocnić wiodącą pozycję i doskonałość w dziedzinie nauki i technologii, konkurencyjność, odporność i suwerenność, zrównoważoność i spójność społeczną.
- (2a) Program powinien wspierać tworzenie, lepsze upowszechnianie i transfer doskonałej wiedzy, innowacji i technologii w Unii, sprzyjać karierom naukowym, przyciągać i zatrzymywać talenty na wszystkich poziomach oraz przyczyniać się do pełnego zaangażowania unijnej puli talentów, ułatwiać powiązania oparte na współpracy i wzmacniać oddziaływanie badań naukowych i innowacji na kształtowanie, wspieranie i realizację polityk Unii, wspierać i wzmacniać absorpcję i wdrażanie innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań w Unii oraz podejmować wyzwania europejskie i globalne, w synergii z Europejskim Funduszem Konkurencyjności. Należy zwrócić uwagę na szczególne potrzeby wynikające z wyzwań geopolitycznych.
- (3) [Program powinien być ściśle powiązany z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności]³ poprzez umieszczenie badań naukowych i innowacji w centrum unijnej strategii gospodarczej i inwestycyjnej.]

³ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

- (4) Unia powinna również dążyć do eliminowania nierówności oraz promowania różnorodności, włączenia i równości płci, a także do zwalczania dyskryminacji zgodnie z art. 8 i 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (4a) Program powinien aktywnie promować wykorzystywanie rezultatów badań naukowych finansowanych ze środków publicznych oraz wykorzystywanie dowodów naukowych w procesach kształtowania polityki na wszystkich szczeblach w celu wspierania polityki publicznej opartej na dowodach. Szczególny nacisk należy położyć na zapewnienie, aby wiedza naukowa była dostępna i adekwatna dla decydentów i obywateli.
- (4b) W ramach Programu należy wspierać integrację nauk społecznych i humanistycznych, uwzględniając aspekty tych nauk we wszystkich komponentach i na wszystkich etapach programowania, również w drodze terminowego monitorowania i składania sprawozdań w odniesieniu do tych nauk w kontekście finansowanej działalności w zakresie badań naukowych i innowacji.
- (5) Niedawne doświadczenia pokazały, że w szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym wieloletnie ramy finansowe i unijne programy wydatków muszą być bardziej elastyczne. W związku z tym i zgodnie z celami Programu finansowanie powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityczne i priorytety Unii określone w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, rezolucjach Parlamentu Europejskiego i konkluzjach Rady; należy przy tym zapewnić wystarczającą przewidywalność do celów wykonania budżetu.
- (6) Zasady uczestnictwa i upowszechniania określone w Programie, w tym procesy oceny, mają na celu dalsze ułatwianie dostępu, zwiększanie otwartości i maksymalizację wpływu finansowania unijnego. W ułatwianiu dostępu i zwiększaniu otwartości kluczową rolę powinny odgrywać krajowe punkty kontaktowe; w tym celu powinny one w sposób ukierunkowany szerzyć wiedzę o programie „Horyzont Europa” i upowszechniać go wśród potencjalnych wnioskodawców, w tym wśród nowych podmiotów i nowych grup docelowych, co zwiększy inkluzywne uczestnictwo i poprawi jakość wniosków. Komisja powinna wspierać sieć krajowych punktów kontaktowych i współpracować z nią, aby zwiększyć spójność i skuteczność usług w całej Unii.

- (7) Program powinien przyczynić się do zwiększenia publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich, a tym samym do osiągnięcia celu, jakim jest ogólny poziom inwestycji w badania i rozwój wynoszący co najmniej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) Unii, oraz do zlikwidowania luki innowacyjnej w obrębie Unii i względem światowych konkurentów. Inwestycje państw członkowskich w badania naukowe i innowacje należy oceniać za pomocą ram koordynacji polityki gospodarczej, budżetowej, zatrudnieniowej i społecznej w Unii – procesu europejskiego semestru. Osiągnięcie wspomnianego celu będzie wymagało od państw członkowskich i sektora prywatnego uzupełnienia Programu własnymi wzmocnionymi inwestycjami w badania naukowe, rozwój i innowacje. Unia stale zwiększa inwestycje w badania i rozwój, jednak nadal pozostaje w tyle za innymi światowymi liderami. Wyznaczony ponad dwadzieścia lat temu wspomniany wyżej cel wynoszący 3 % odzwierciedlał przekonanie, że badania i rozwój są podstawą społeczeństwa opartego na wiedzy oraz jednym z kluczowych czynników długoterminowego wzrostu gospodarczego, produktywności i globalnej konkurencyjności. Chociaż wyznaczenie tego celu zachęciło różne państwa członkowskie do ustalenia własnych celów w zakresie intensywności badań i rozwoju, nadal występują znaczne dysproporcje, ponieważ tylko kilka państw członkowskich osiągnęło lub przekroczyło swoje cele inwestycyjne.
- (8) Definicje OECD dotyczące poziomów gotowości technologicznej powinny w stosownych przypadkach być uwzględniane podczas klasyfikacji działalności w zakresie badań naukowych i innowacji według poziomu jej dojrzałości technologicznej, podczas opracowywania produktu i podczas demonstracji oraz przy określaniu rodzajów działań dostępnych w zaproszeniach do składania wniosków. Nie powinno się udzielać dotacji na działania obejmujące działalność o poziomie gotowości technologicznej wyższym niż 8.

- (9) Partnerstwa europejskie to jedno z najważniejszych narzędzi realizacji priorytetów Unii w zakresie badań naukowych i innowacji. Obszary partnerstw europejskich powinny zostać określone na podstawie wskazówek Rady lub, w stosownych przypadkach, jej organów doradczych. Aby wyeliminować fragmentację i nakładanie się działań, w ramach partnerstw europejskich należy stosować strategiczne podejście portfelowe w celu zwiększenia spójności, zapewnienia komplementarności i zoptymalizowania wykorzystania zasobów Unii. Państwa członkowskie powinny odgrywać ważną rolę w określaniu, wyborze i rozwoju portfeli partnerstw europejskich i ich wdrażaniu. Określanie portfela należy zakończyć na tyle wcześnie na początku okresu programowania, aby dać czas na podjęcie krajowych i regionalnych decyzji inwestycyjnych. Podstawą partnerstw europejskich powinny być strategiczne programy badań i innowacji, które są odzwierciedleniem priorytetów Unii i przekładają je na konkretne działania w całym łańcuchu wartości, zwłaszcza na działania i ścieżki związane z wprowadzaniem na rynek, które powinny być wspierane z innych źródeł, takich jak EFK. Dokumenty ustanawiające partnerstwa powinny zapewniać jasne i rzetelne pod kątem prawnym ramy współpracy między partnerami, obejmujące role, prawa i obowiązki partnerów, oraz bardziej szczegółowe ustalenia prawne i finansowe, zwłaszcza w odniesieniu do wkładów partnerów innych niż Unia określonych, w stosownych przypadkach, w porozumieniach uzupełniających.
- (9a) Aby zapewnić skuteczne, wydajne i przejrzyste realizowanie, monitorowanie i ocenianie Programu, działania w kontekście partnerstw europejskich należy wdrażać w drodze jednolitych procedur wyboru, w tym procedur zaproszeń do składania wniosków oraz procedur oceny, wyboru i monitorowania. Jednolite procedury wyboru powinny zmniejszyć obciążenie administracyjne i fragmentację wdrażania dla beneficjentów oraz ułatwić kompleksowe monitorowanie i kompleksowe gromadzenie danych, a tym samym zwiększać rozliczalność i przejrzystość.
- (9b) Partnerami innymi niż Unia mogą być podmioty z sektora publicznego lub prywatnego; w przypadkach gdy takie partnerstwa są zawierane z organizacjami przedstawicielskimi (np. ze stowarzyszeniami branżowymi), członków tych organizacji należy również uznawać za partnerów do celów partnerstwa europejskiego.

- (9c) Aby zapewnić spójne podejście do partnerstw europejskich oparte na cyklu życia, każde partnerstwo powinno obejmować strategię wyjścia ex ante oraz środki stopniowego wycofywania finansowania w ramach programu ramowego. W takiej strategii należy zawrzeć perspektywiczną refleksję na temat tego, jak można utrzymać lub przekształcić cele, działalność i rezultaty partnerstwa lub je wycofać po zakończeniu wspierania ze strony Unii, zapewniając uporządkowaną transformację i zachowanie najważniejszych wyników, a jednocześnie umożliwić ewentualną kontynuację działalności za pośrednictwem innych programów unijnych lub dzięki finansowaniu krajowemu lub inwestycjom prywatnym.
- (10) [Partnerstwa europejskie, w tym w formie wspólnych przedsięwzięć, jako podstawowe narzędzie służące zapewnieniu zaangażowania przemysłu oraz inwestycji w badania naukowe i innowacje oparte na współpracy, powinny przyczyniać się do realizacji szczegółowych celów polityki w ramach segmentów polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności i w razie potrzeby powinny być wspierane za jego pośrednictwem z myślą o osiągnięciu tych celów.]
- (12a) W rozporządzeniu 2021/695 wskazano obszary misji UE dotyczące zmiany klimatu, chorób nowotworowych, rozwoju neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast, zakładając, że w sprostaniu tym wyzwaniom pomogą jasne i określone w czasie cele. Misje UE powinny przyspieszać rozwój, zwiększanie skali i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań oraz pomagać w tworzeniu rynków pionierskich dla nowych produktów i usług. Po kilku latach inwestowania w badania naukowe i innowacje w celu opracowania potrzebnych przełomowych technologii, usług, produktów i innowacji społecznych nadszedł czas na zapewnienie wdrażania i absorpcji najlepszych rozwiązań. Segmenty polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności oferują wyjątkową możliwość pokrycia całego łańcucha wartości i osiągnięcia celów poszczególnych misji. Choć niezrealizowane potrzeby w zakresie badań naukowych i innowacji powinny być nadal uwzględniane w przyszłych programach prac dotyczących badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, które mają być wspierane w ramach Programu do 2030 r., należy dążyć do aktywnego wdrażania rozwiązań o wyższych poziomach gotowości technologicznej za pośrednictwem instrumentów Europejskiego Funduszu Konkurencyjności i innych programów unijnych. Wspieraniu działalności w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczących Instrumentu Nowego Europejskiego Bauhausu w ramach programu „Horyzont Europa” powinny towarzyszyć działania mające na celu wdrażanie rozwiązań w ramach innych programów unijnych.

- (13) Europejska Rada ds. Badań Naukowych (ERBN) powinna zapewniać atrakcyjne i elastyczne finansowanie, umożliwiając w ten sposób indywidualnym utalentowanym i kreatywnym naukowcom – przede wszystkim naukowcom na wczesnym etapie kariery – podążanie najbardziej obiecującymi ścieżkami w pionierskich dziedzinach nauki we wszystkich obszarach. To zaangażowanie na rzecz oddolnych badań inspirowanych przez naukowców, wybieranych na zasadach ogólnounijnej konkurencji opartej wyłącznie na kryterium doskonałości i otwartej na talenty bez względu na obywatelstwo lub pochodzenie, ma zasadnicze znaczenie dla umacniania pozycji Europy jako wiodącego na świecie ośrodka badań naukowych i innowacji oraz dla dalszego przyciągania i zatrzymywania najzdolniejszych umysłów świata. ERBN powinna nadal opracowywać i ulepszać działania informacyjne i działania w zakresie współpracy w celu zwiększenia swojej widoczności dla najlepszych naukowców z Unii i spoza niej.
- (14) W globalnej gospodarce opartej na wiedzy długoterminowa konkurencyjność, wiodąca pozycja naukowo-technologiczna i zdolność Unii do sprostania europejskim i globalnym wyzwaniom powinny zależeć w szczególności od jej zdolności do rozwijania, przyciągania i zatrzymywania w całej Unii wysoko wykwalifikowanej i, z zastrzeżeniem względów bezpieczeństwa, wzajemnie powiązanej na arenie międzynarodowej kadry badawczej. Inwestycje strategiczne w rozwój wybitnych naukowców, ich szkolenia, mobilność i perspektywy kariery, w środowisku akademickim i poza nim, mają zasadnicze znaczenie dla promowania przełomowych odkryć naukowych, które prowadzą do innowacji, odporności gospodarczej, społecznej i środowiskowej oraz do dobrostanu społecznego. Zgodnie z zasadami Europejskiej karty naukowca działania „Maria Skłodowska-Curie” (MSCA) odgrywają istotną rolę w realizacji tego celu. Program powinien wzmocnić powiązania między organizacjami badawczymi, uniwersytetami i innymi instytucjami szkolnictwa wyższego oraz placówkami szkoleniowymi a ekosystemami innowacji, w tym sektorem prywatnym. Powinien przyczynić się do ukończenia tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej i do rozwoju synergii z europejskim obszarem edukacji w jego wymiarze szkolnictwa wyższego, w tym za pośrednictwem sojuszy Uniwersytetów Europejskich i programu Erasmus+. Powinno to ułatwić rozwój zdolności europejskiego sektora szkolnictwa wyższego do konkurowania z globalnymi odpowiednikami w drodze współpracy, wspierania, przyciągania i utrzymywania talentów oraz pozyskiwania większej liczby inwestycji prywatnych.

- (14a) MSCA powinny przyczyniać się do zwiększenia atrakcyjności wszystkich państw członkowskich UE jako wiodących światowych ośrodków badawczych i innowacyjnych opartych na doskonałości, a zarazem zapewniać równe traktowanie i porównywalny parytet siły nabywczej naukowcom objętym MSCA niezależnie od tego, w którym państwie prowadzą oni badania. Dlatego należy ustanowić uproszczone metody rozliczania kosztów na potrzeby wdrażania MSCA. Krajowe współczynniki korygujące i poziomy dodatków na utrzymanie powinny być aktualizowane co dwa lata na podstawie najnowszych dostępnych danych Eurostatu w celu uwzględnienia różnic w kosztach i standardach życia. Do krajowych współczynników korygujących dla państw członkowskich UE i dla stowarzyszonych państw trzecich można zastosować próg minimalny.
- (14b) Działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy powinna zapewniać zrównoważone podejście między działaniami oddolnymi a wcześniej określonymi tematami. Aby podtrzymać długoterminową wizję wiodącej pozycji Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, działania oddolne mogą być również wspierane za pośrednictwem zakrojonych na dużą skalę i inspirowanych przez naukowców inicjatyw opartych na współpracy. Powinny one – aby zapewnić przeciwwagę dla fragmentacji nauki – należycie uwzględniać konieczność gromadzenia doskonałości w całej UE i wspierać nowe modele współpracy poprzez łączenie zarówno powszechnie uznanych, jak i nowo tworzonych centrów doskonałości.

- (15) Europejska Rada ds. Innowacji (EIC) powinna stymulować innowacje tworzące rynek deep tech. Za pomocą swoich instrumentów powinna identyfikować, rozwijać i wdrażać innowacje typu „deep tech”. Poprzez spójne i usprawnione wsparcie EIC powinna wypełnić próżnię w obszarze publicznego wsparcia i prywatnych inwestycji na rzecz technologii przełomowych i innowacji typu „deep tech”. Za pomocą swoich instrumentów EIC powinna dążyć do łączenia, integrowania i przyspieszania „podróży” innowatora od etapu badań naukowych do etapu wprowadzenia na rynek, a także powinna dążyć do tego, aby Unia miała wiodące przedsiębiorstwa w nowych obszarach technologii i w ten sposób mogła osiągnąć swoje cele społeczne i gospodarcze oraz uniknąć zależności od innych regionów świata. Szczególną uwagę należy zwrócić na wspieranie prowadzonych przez kobiety i młodzież start-upów z obszaru technologii radykalnych i start-upów z obszaru deep tech oraz na ułatwianie im dostępu do finansowania i mentoringu. EIC powinna wspierać innowacje i przedsiębiorstwa o wysokim ryzyku i wysokim potencjale, które charakteryzuje tak duże ryzyko technologiczne, naukowe, finansowe, zarządcze lub rynkowe, że tych innowacji i przedsiębiorstw nie uznaje się jeszcze za zdolne do pozyskania finansowania, a zatem nie mogą one uzyskać na rynku niezbędnego poziomu inwestycji, aby być konkurencyjnymi na skalę globalną. Powinno to obejmować zarówno podejście „otwarte” (oddolne), jak i podejście oparte na „wyzwaniach”, w koordynacji z Europejskim Funduszem Konkurencyjności i jego segmentami polityki. Podejście EIC powinno zawierać elementy służące proaktywnemu zarządzaniu wyzwaniami, takie jak projekty wysokiego ryzyka wspierane etapowo lub zakończone w ramach podejścia portfelowego nadzorowanego przez kierowników programów, i umożliwiać innowacyjne zamówienia publiczne. Należy poszerzyć to podejście EIC, tak aby przewidywało wspieranie start-upów działających w obszarze obronności i podwójnego zastosowania oraz zwiększanie ich skali, przy zagwarantowaniu, że funkcjonują one w pełnej komplementarności z działalnością w ramach Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU, segmentu polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” oraz unijnego systemu innowacji w dziedzinie obronności (EUDIS) i CASSINI (inicjatywy dotyczącej przedsiębiorczości w przemyśle kosmicznym). Wdrażanie powinno odbywać się w synergii z Europejskim Funduszem Konkurencyjności. W przypadku działalności EIC związanej z obronnością powinno to polegać na regularnej wymianie informacji z komitetem programu w składzie odpowiedzialnym za segment polityki „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna”, z myślą o wzmocnieniu konkurencyjności europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego. Powinno to również polegać na pełnym dostosowaniu do przepisów o Europejskim Funduszu Konkurencyjności dotyczących ustanowienia i kontroli kwalifikujących się podmiotów, w celu zapewnienia ochrony interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

- (15a) Projekt systemu plug-in EIC oraz certyfikacja regionalnych, krajowych i unijnych organów finansujących oraz programów na potrzeby systemu plug-in EIC powinny być wdrażane tak, aby obciążenie administracyjne dla programów składających wnioski było minimalne, i powinny obejmować wyraźną wartość dodaną dla potencjalnych wnioskodawców.
- (15b) Na wszystkich etapach wdrażania należy zapewnić komplementarność i synergie między Funduszem EIC a Europejskim Funduszem Konkurencyjności. W szczególności Instrument Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU powinien być wdrażany za pośrednictwem gwarancji budżetowych i instrumentów finansowych opartych na podziale ryzyka przez partnerów wykonawczych odpowiedzialnych, bezpośrednio lub poprzez pośredników finansowych, za wybór inwestycji. Instrument Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU może wspierać wszelkich rentownych odbiorców końcowych i wszelkie rentowne inwestycje na każdym etapie ich rozwoju, od start-upu (finansowanie etapu załóżkowego i wczesny rozwój) po scale-upy, a także wszystkie technologie, w tym technologie przełomowe. Unijne wsparcie przekazywane odbiorcom końcowym może mieć różne formy; mogą to być np. pożyczki, gwarancje czy inwestycje kapitałowe i quasi-kapitałowe. Fundusz EIC powinien zapewniać przedsiębiorstwom bezpośrednie wsparcie inwestycji kapitałowych. Decyzje inwestycyjne Funduszu EIC powinny zawierać ocenę mającą na celu zapewnienie, aby Fundusz EIC inwestował w odbiorców końcowych (zazwyczaj w start-upy z obszaru deep tech), którzy nie są w stanie zaspokoić wszystkich swoich potrzeb finansowych ze źródeł rynkowych lub z Europejskiego Funduszu Konkurencyjności ze względu na poziom ryzyka związany z nowatorskimi technologiami lub nowymi rynkami. Usługi przyspieszenia rozwoju przedsiębiorstw świadczone przez EIC mogą zapewnić beneficjentom EIC i odbiorcom końcowym wsparcie niefinansowe i zaspokoić ich konkretne potrzeby w zakresie innowacji typu „deep tech” i innowacji radykalnych, a doradztwo w zakresie projektów zapewniane przez Europejski Fundusz Konkurencyjności może świadczyć szersze usługi doradcze większej liczbie beneficjentów. Należy tworzyć synergie, tak aby odbiorcy końcowi instrumentu „Akcelerator” EIC i Funduszu EIC mogli być finansowani na etapie zwiększania skali z Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU, o ile spełnią stosowne warunki. Komplementarność tę zapewni na przykład współpraca Rady Doradczej ds. Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU z zarządem EIC.
- (16) Finansowanie scale-upów z obszaru deep tech w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up zapowiedzianego w Unijnej strategii na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, istniejące w momencie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, powinno odbywać się na warunkach uzgodnionych w WRF na lata 2021–2027. Wszelkie finansowanie scale-upów w ramach WRF na lata 2028–2034 powinno odbywać się w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.

- (17) Wspólne Centrum Badawcze (JRC) powinno nadal dostarczać niezależnych dowodów naukowych i zapewniać wsparcie techniczne na potrzeby polityk Unii w całym cyklu polityki. Działania bezpośrednie JRC powinny być realizowane w sposób elastyczny, wydajny i przejrzysty, z uwzględnieniem potrzeb unijnych polityk i odpowiednich potrzeb państw członkowskich i innych użytkowników JRC, a także przy zapewnieniu ochrony interesów finansowych i autonomii strategicznej Unii. [JRC powinno nadal generować dodatkowe zasoby, które może wykorzystywać do wspierania swojej działalności naukowej i technicznej.]
- (18) Program powinien zapewniać skuteczne promowanie i ochronę wartości i zasad europejskiej przestrzeni badawczej oraz Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie⁴. W szczególności Program powinien zapewniać skuteczne promowanie równych szans dla wszystkich oraz uwzględnianie aspektu płci, w tym domyślne włączanie aspektu płci do treści z zakresu badań naukowych i innowacji. Celem Programu powinno być dążenie do eliminowania przyczyn nierównowagi płci. Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnianie równowagi płci w panelach oceniających oraz w innych odpowiednich gremiach doradczych, takich jak rady i grupy eksperckie.
- (19) Program powinien wspierać europejski ekosystem infrastruktur badawczych i technologicznych, przyczyniając się do realizacji strategicznych priorytetów i polityk Unii oraz zapewniając europejską wartość dodaną poprzez spójne długoterminowe planowanie i skoordynowane inwestycje z państwami członkowskimi. Należy odpowiednio uwzględnić prace Europejskiego Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI) (i wszelkich innych strategicznych forów ds. infrastruktur technologicznych). Wkłady w wysokości do 20 % kosztów budowy lub znacznej modernizacji mają służyć wspieraniu spójnego portfela infrastruktur badawczych i technologicznych objętych interesem Unii, w uzupełnieniu infrastruktur państw członkowskich, w celu stymulowania doskonałości naukowej i technologicznej oraz konkurencyjności poprzez wspieranie ciągłości cyklu badań naukowych i innowacji – od badań podstawowych i motywowanych ciekawością poznawczą, przez badania stosowane, po wdrażanie rozwiązań w społeczeństwie i wprowadzanie ich na rynek.

⁴ Zalecenie Rady (UE) 2021/2122 z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie, Dz.U. L 431 z 2.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>.

- (20) W ramach Programu należy wdrożyć konkretne środki wspierające budowanie zdolności [w państwach objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa] i pogłębiające powiązania oparte na współpracy oraz waloryzację wiedzy w całej Unii, wzmacniające potencjał w zakresie badań naukowych i innowacji [państwach objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i w państwach będących w okresie transformacji], prowadzące do stworzenia spójniejszego i bardziej zintegrowanego europejskiego systemu badań naukowych i innowacji oraz przyczyniające się do osiągnięcia celu, jakim jest inwestowanie co najmniej 3 % PKB w badania i rozwój. Działania te miałyby również na celu pobudzenie wzrostu zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji u podmiotów prywatnych, i tym samym prowadziłyby do większej intensywności badań naukowych, rozwoju i innowacji w państwach objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i w państwach będących w okresie transformacji. Wsparcie w ramach tych środków powinno promować trwałą pozytywną konwergencję zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji i opierać się na postępach osiągniętych przez państwa w ramach ich stałego rozwoju. Postępy te należy regularnie oceniać z wykorzystaniem obiektywnych danych w ramach strategicznego procesu Programu, aby zapewnić jasną ścieżkę do ostatecznego przejścia na wyższy poziom z inicjatywy rozszerzania uczestnictwa. [Kwalifikujące się państwa członkowskie z okresu 2021–2027 należy podzielić na dwie grupy na cały czas trwania Programu, na podstawie wskaźnika tablicy wyników innowacji i względnego zwrotu finansowego względem dochodu narodowego brutto (DNB), w oparciu o następujące kryteria: (i) „państwa będące w okresie transformacji”, w których wskaźnik tablicy wyników innowacji (2023–2025) przekracza 75 % średniej unijnej i występuje dodatni względny zwrot finansowy względem DNB (2021–2025) w ramach programu „Horyzont Europa”; (ii) „państwa objęte inicjatywą rozszerzania uczestnictwa” – wszystkie pozostałe państwa członkowskie kwalifikujące się w okresie 2021–2027.]

- (21) Uznając korzyści płynące ze współpracy międzynarodowej ukierunkowanej na rozwiązywanie między innymi wspólnych problemów technologicznych, gospodarczych, środowiskowych i społecznych, w ramach Programu należy promować współpracę z państwami trzecimi. Współpraca międzynarodowa powinna opierać się na wspólnych wartościach i zasadach oraz przyczyniać się do wzmocnienia konkurencyjności i suwerenności Unii oraz jej doskonałości w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym jej roli w globalnej dyplomacji naukowej oraz jej zdolności do przyciągania i zatrzymywania największych talentów z całego świata. W centrum tego podejścia powinny znajdować się względy geopolityczne, w tym bezpieczeństwo gospodarcze i bezpieczeństwo badań naukowych, a w oparciu o ogólną ocenę korzyści, jakie Unia mogłaby osiągnąć w odniesieniu do swoich priorytetów i globalnych wyzwań, należy rozważyć różne stopnie współpracy przy jednoczesnej ochronie wartości i interesów Unii, a tym samym aktywnie i bardziej strategicznie pogłębiać współpracę z zaufanymi państwami o podobnych poglądach z korzyścią dla obu stron. Pełne lub częściowe stowarzyszenie z Programem powinno pozostać najbardziej kompleksową formą współpracy. Państwa trzecie powinny również obejmować kategorię minipaństw europejskich (Księstwo Andory, Księstwo Monako, Republikę San Marino i Państwo Watykańskie), o ile obowiązują odpowiednie umowy międzynarodowe z danym państwem i zgodnie z określonymi w nich warunkami. W przypadku działalności EIC związanej z obronnością do finansowania powinny kwalifikować się jedynie podmioty mające siedzibę w państwach trzecich uczestniczących w Europejskim Funduszu Konkurencyjności, zgodnie z art. 50 rozporządzenia w tej sprawie, w zakresie działalności związanej z obronnością. Przy podejmowaniu decyzji o uczestnictwie państw trzecich należy przestrzegać odpowiednich prerogatyw Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji wynikających z art. 218 TFUE.

- (22) Aby wzmocnić autonomię strategiczną Unii i zapewnić długoterminowy zrównoważony wzrost gospodarczy, należy zwiększyć globalną konkurencyjność Unii, a jednocześnie chronić jej strategiczne aktywa, technologie i interesy, jak określono w europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego⁵. Art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, którego uzupełnieniem jest art. 10 rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności], promuje konkurencyjność Unii i chroni jej bezpieczeństwo gospodarcze. Stosowanie tych przepisów do celów Programu powinno zapewnić odpowiednie ramy prawne umożliwiające, w razie potrzeby, ustanowienie szczegółowych warunków dotyczących procedur wyboru, które promują konkurencyjność opartą na doskonałych badaniach naukowych i innowacjach oraz chronią interesy i autonomię strategiczną Unii, w tym środki bezpieczeństwa badań naukowych mające na celu ochronę działalności badawczej, pracowników i instytucji, ograniczenie uczestnictwa lub ochronę rezultatów oraz zapewnienie spójności i zgodności z przepisami szczegółowymi w ramach segmentów Europejskiego Funduszu Konkurencyjności. W razie potrzeby należy stosować podejście oparte na analizie ryzyka, aby zapewnić identyfikację, ocenę i wyeliminowanie ryzyka związanego z badaniami naukowymi i innowacjami za pomocą proporcjonalnych i skutecznych środków⁶. Zgodnie z art. 136 rozporządzenia finansowego do dostawców wysokiego ryzyka powinny, ze względów bezpieczeństwa, mieć zastosowanie ograniczenia kwalifikowalności. Wszelkie ograniczenia uczestnictwa partnerów z państw nienależących do UE lub z podmiotów unijnych częściowo lub całkowicie kontrolowanych przez podmioty spoza UE należy określić w odpowiednich częściach programów prac. Komisja powinna zapewnić odpowiednie ramy, procedury, wskazówki i wsparcie, aby zagwarantować spójne, skuteczne i proporcjonalne stosowanie wymogów w zakresie bezpieczeństwa badań naukowych na wszystkich etapach realizacji Programu, w tym, w stosownych przypadkach, samoocenę bezpieczeństwa oraz wstępny plan zarządzania bezpieczeństwem identyfikujący wszelkie problemy związane z bezpieczeństwem, opracowane przez wnioskodawcę.

⁵ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady w sprawie „Europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego”, JOIN(2023) 20 final, Bruksela, 20.6.2023.

⁶ Zalecenie Rady z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie zwiększenia bezpieczeństwa badań naukowych, C/2024/3510.

- (22a) Otwartość, współpraca i wolność akademicka leżą u podstaw badań naukowych i innowacji światowej klasy. Jednak w obliczu nasilających się napięć międzynarodowych i w związku z rosnącym znaczeniem geopolitycznym badań naukowych i innowacji bezpieczeństwo europejskich badań naukowych staje się coraz bardziej podatne na zagrożenia. Niepożądany transfer wiedzy krytycznej i technologii krytycznych, wrogi wpływ państw trzecich na badania naukowe oraz naruszenia zasad etyki i uczciwości mogą negatywnie oddziaływać na interesy Unii lub co najmniej jednego państwa członkowskiego. Może to mieć wpływ na bezpieczeństwo Unii i jej państw członkowskich lub naruszać wartości i prawa podstawowe Unii określone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Aby utrzymać i promować otwartą i bezpieczną współpracę, należy wspierać unijny sektor badań naukowych i innowacji i umożliwić mu identyfikowanie, łagodzenie i eliminowanie zagrożeń, które mogą narażać na szwank bezpieczeństwo europejskich badań naukowych i odporność technologiczną lub stwarzać ryzyko dla strategicznych infrastrukturalnych i technologicznych. W związku z tym należy w sposób proporcjonalny i ukierunkowany stosować w ramach Programu narzędzia przewidziane w art. 10 ust. 2 i 3 rozporządzenia [w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności]. Zabezpieczenia te są niezbędne, aby współpraca była bezpieczna i w jak największym stopniu otwarta.
- (23) W świetle rosnącego ryzyka związanego ze zmianą klimatu, zagrożeniami naturalnymi, stanami zagrożenia zdrowia i globalnymi zagrożeniami zdrowotnymi, awariami technologicznymi, zmieniającymi się zagrożeniami bezpieczeństwa i innymi zakłóceniami konieczne jest zwiększenie zdolności Unii i państw członkowskich do przewidywania kryzysów i katastrof oraz przygotowania się i reagowania na nie. Program powinien wspierać badania naukowe, które wzmacniają zarządzanie ryzykiem związanym z katastrofami i zarządzanie kryzysowe, inwestują w odporność na zmianę klimatu oraz zwiększają odporność kluczowych funkcji społecznych, a także budują bardziej odporną, bezpieczną i przygotowaną Unię, zgodnie z celami europejskiej strategii na rzecz unii gotowości.
- (24) Działalność powinna odzwierciedlać znaczenie zapobiegania dramatycznej utracie bioróżnorodności i przyczyniać się do ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych, ekosystemów i ich usług. Uwzględnienie nauk o środowisku w działalności jest niezbędne, aby zapobiegać szkodom w środowisku, utrzymać jego czystość oraz przywracać zdrowe ekosystemy, z uwzględnieniem podejścia „Jedno zdrowie”.

- (25) W Programie uznaje się zmianę klimatu za jedno z największych globalnych wyzwań społecznych, a działania w dziedzinie klimatu za siłę napędową konkurencyjności oraz odporności społecznej i środowiskowej. Działalność powinna odzwierciedlać znaczenie zapobiegania zmianie klimatu dla transformacji w kierunku neutralności klimatycznej zgodnie z polityką i zobowiązaniami Unii.
- (26) Uproszczenie realizacji Programu jest niezbędne do zapewnienia jego dostępności i wydajności i ma w szczególności polegać na zmniejszeniu obciążenia administracyjnego spoczywającego na beneficjentach, w tym na ograniczeniu wymogów sprawozdawczych, i na zminimalizowaniu ryzyka błędów. W tym celu w Programie należy w stosownych przypadkach wykorzystywać płatności ryczałtowe. W przypadku gdy jest to uzasadnione szczególnymi cechami lub celami działania, możliwe powinno pozostać finansowanie oparte na zwrocie rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych. W ramach kontynuacji działań, które podjęto w kontekście poprzednich programów ramowych w celu uproszczenia zasad finansowania oraz jasnego informowania uczestników z myślą o minimalizacji błędów, należy również jeszcze bardziej uprościć zwrot kosztów personelu poprzez zaproponowanie metody rozliczania kosztów jednostkowych personelu, w przypadku gdy pomaga to zmniejszyć złożoność dla uczestników i ułatwia sprawozdawczość. Atrakcyjność rozliczania kosztów jednostkowych personelu należy zwiększyć poprzez zapewnienie sprawiedliwego pokrycia kosztów.
- (26a) Wybór wniosków powinien nadal przebiegać na podstawie oceny dokonywanej przez niezależnych ekspertów zewnętrznych. Proces oceny należy zaprojektować w sposób pozwalający uniknąć konfliktów interesów i stronniczości, w tym dyskryminacji ze względu na płeć. W celu uproszczenia procesu składania wniosków przez beneficjentów należy rozważyć dwuetapową procedurę ich przedkładania, również w sytuacjach gdy na podstawie dostępnych danych można spodziewać się dużej liczby wniosków. W stosownych przypadkach i jeżeli jest to uzasadnione solidnymi danymi, na pierwszym etapie oceny powinny być oceniane zanonimizowane wnioski. W stosownych przypadkach Komisja powinna nadal angażować w proces oceny niezależnych obserwatorów. Komisja lub odpowiedni organ finansujący powinny podjąć odpowiednie środki, by dążyć do osiągnięcia wyważonego składu grup ekspertów i paneli oceniających pod względem umiejętności, doświadczenia, wiedzy, w tym pod względem specjalizacji, szczególnie w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, różnorodności geograficznej i płci, oraz biorąc pod uwagę sytuację w danym obszarze działania.

- (27) Aby uwzględnić szczególny charakter struktury organizacyjnej, cechujący zwłaszcza działalność w zakresie badań naukowych i innowacji, należy przewidzieć możliwość deklarowania jako kosztów kwalifikowalnych wkładów rzeczowych od stron trzecich. Aby zachęcić do waloryzacji rezultatów, należy wyjaśnić, że nie powinno się tego uznawać za dochody z działania.
- (28) W celu wzmocnienia konkurencyjności Unii i zmaksymalizowania ogólnej absorpcji i ogólnego wdrażania rezultatów beneficjenci będący właścicielami rezultatów powinni zarządzać nimi zgodnie ze swoimi obowiązkami ustanowionymi na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do waloryzacji i upowszechniania. W stosownych przypadkach obowiązki te mogą zostać dostosowane w programie prac lub umowie o udzielenie dotacji w oparciu o względy polityczne – w tym o strategiczne interesy Unii, takie jak bezpieczeństwo gospodarcze, suwerenność technologiczna i odporność – ale powinny obejmować wymogi dotyczące ochrony, udostępniania, waloryzacji rezultatów i podawania ich do wiadomości publicznej, w stosownych i uzasadnionych przypadkach, w tym za pomocą praktyk otwartej nauki. Aby ułatwić i przyspieszyć proces waloryzacji, należy wprowadzić instrumenty i narzędzia wsparcia zgodnie ze strategią Komisji dotyczącą waloryzacji opracowaną w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności oraz zgodnie ze wsparciem i usługami tego rodzaju przewidzianymi w rozdziale III rozporządzenia o tym funduszu.
- (29) Potrzebne są środki wsparcia, aby wzmocnić i lepiej połączyć ekosystemy innowacji. Takie spójne i ulepszone środki powinny wspierać działalność mającą na celu tworzenie i wzmocnienie konkurencyjnych, solidnych i połączonych ekosystemów innowacji oraz poprawę warunków ramowych poprzez współpracę i wymianę wiedzy. Środki te powinny również stanowić wsparcie dla wspólnot wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT). Powinny one łączyć krajowe, regionalne i lokalne ekosystemy, sprzyjać waloryzacji i absorpcji rezultatów badań naukowych i innowacji oraz pomagać w przeciwdziałaniu fragmentacji rynku, ograniczeniom w dostępie do kapitału i segmentacji krajowych rynków kapitałowych, powolnej absorpcji innowacji i niepełnemu wykorzystywaniu zamówień publicznych na innowacje.

- (29a) Z uwagi na transformacyjny potencjał i szybko zmieniający się charakter sztucznej inteligencji w Programie należy przewidzieć elastyczne i perspektywiczne podejście, które promuje odpowiedzialne, etyczne i ukierunkowane na człowieka wykorzystanie sztucznej inteligencji, zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie europejskiej strategii dotyczącej sztucznej inteligencji w nauce i z mającymi zastosowanie ramami prawnymi. Aby chronić integralność ekosystemu badawczego i zapewnić Unii jak największe korzyści społeczne i gospodarcze, Komisja powinna priorytetowo traktować rygorystyczne monitorowanie wykorzystania i wpływu technologii sztucznej inteligencji, stosując się do stale aktualizowanych wytycznych w sprawie odpowiedzialnego wykorzystywania generatywnej sztucznej inteligencji w badaniach naukowych. Ma to polegać m.in. na dalszym monitorowaniu jakości składanych wniosków i analizowaniu, jak można ulepszyć proces oceny, w świetle możliwości i wyzwań związanych z nowymi technologiami, takimi jak sztuczna inteligencja.
- (30) Działania wspierane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny przyspieszyć lub pobudzić inwestycje poprzez korygowanie – w sposób proporcjonalny – niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji, unikanie powielania lub wypierania oraz zachęcanie do finansowania prywatnego; ponadto działania te powinny mieć unijną wartość dodaną. Bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE w odniesieniu do zasobów krajowych, należy również zapewnić spójność działań realizowanych w ramach Programu z zasadami pomocy państwa, a tym samym zapobiegać nadmiernym zakłóceniom konkurencji na rynku wewnętrznym.
- (31) [W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się orientacyjną pulę środków finansowych przeznaczonych na program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034.]
- (32) Do Programu zastosowanie ma rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509⁷. W rozporządzeniu tym określono zasady uchwalania i wykonywania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych. Główną formą wsparcia w ramach Programu powinny być dotacje przyznawane w drodze otwartych i konkurencyjnych zaproszeń do składania wniosków.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) Aby zapewnić spójność, gwarancja budżetowa i instrumenty finansowe, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działań łączonych, powinny być wdrażane w ramach Programu zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego oraz z uzgodnieniami technicznymi i warunkami ustanowionymi przez Komisję do celów jego stosowania.
- (34) [W przypadku gdy wsparcie Unii w ramach Programu ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC, wsparcie takie powinno być udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi tego instrumentu.]

- (35) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁸, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95⁹, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96¹⁰ oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939¹¹ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub jakiegokolwiek innego nielegalnego działania naruszającego interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest właściwa do prowadzenia postępowań przygotowawczych lub wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie nadużyć finansowych oraz innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹². Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub każdy podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w stosownych przypadkach, EPPO niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie strony trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

¹⁰ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

¹¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej („EPPO”) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

- (36) [Program ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie wykonania], w którym ustanowiono przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasad „nie czyn poważnych szkód” i równości płci, o których mowa w art. 33 ust. 2 lit. d) i f), a także przepisy dotyczące dostępności dla osób z niepełnosprawnościami odzwierciedlone odpowiednio w art. 17 ust. 3, art. 20 ust. 4 i art. 21 ust. 1 załącznika I do rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 oraz zgodnie z wymogami dostępności określonymi w załącznikach I i III do dyrektywy 2019/882, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wyników programów i działań Unii, przepisy dotyczące tworzenia unijnego portalu finansowania, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.]
- (36a) Program powinien być realizowany poprzez program szczegółowy ustanowiony decyzją Rady XX, w tym działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy objętą segmentami polityki określonymi w rozporządzeniu (UE) [XXX] w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, i poprzez program szczegółowy na rzecz badań naukowych w dziedzinie obronności ustanowiony rozporządzeniem (UE) [XXX] [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności].
- (37) Zgodnie z art. 85 ust. 1 decyzji Rady (UE) 2021/1764¹³ osoby fizyczne i organy z krajów i terytoriów zamorskich kwalifikują się do objęcia finansowaniem pod warunkiem przestrzegania zasad i celów danego programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub dane terytorium zamorskie są powiązane.
- (38) Program zastępuje program „Horyzont Europa” ustanowiony rozporządzeniem (UE) 2021/695. Należy zatem uchylić rozporządzenie (UE) 2021/695,

¹³ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6–134).

Tytuł I

Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (zwany dalej „Programem”) [na okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych (WRF) 2028–2034], określa zasady uczestnictwa i upowszechniania dotyczące działań pośrednich realizowanych w ramach Programu i wyznacza ramy regulujące unijne wsparcie działalności w zakresie badań naukowych i innowacji w tym samym okresie. Niniejsze rozporządzenie określa również cele Programu i jego budżet na ten okres, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.
2. [Program jest realizowany poprzez:
 - a) program szczegółowy ustanowiony decyzją Rady XX, w tym działalność w zakresie badań naukowych opartych na współpracy objętą segmentami polityki określonymi w rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - b) program szczegółowy na rzecz badań naukowych w dziedzinie obronności ustanowiony rozporządzeniem (UE) [XXX] [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności].

3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do programu szczegółowego na rzecz badań naukowych w dziedzinie obronności, o którym mowa w ust. 2 lit. b). Działalność, która ma być prowadzona w ramach tego programu szczegółowego, określona w rozporządzeniu (UE) [XXX] [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności], służy wspieraniu konkurencyjności, wydajności i zdolności innowacyjnych technologicznej i przemysłowej bazy europejskiego sektora obronności.]
4. Terminy: „Horyzont Europa”, „Program” i „program szczegółowy” stosowane w niniejszym rozporządzeniu odnoszą się do kwestii dotyczących wyłącznie programu szczegółowego, o którym mowa w ust. 2 lit. a), chyba że określono inaczej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „infrastruktury badawcze” oznaczają obiekty zapewniające zasoby i usługi na potrzeby społeczności badawczych, umożliwiające im prowadzenie badań naukowych i wspieranie innowacji w ich dziedzinach, w tym powiązane zasoby ludzkie, główne wyposażenie lub zestawy przyrządów; obiekty związane z wiedzą, takie jak zbiory, archiwa lub infrastruktura danych naukowych; systemy obliczeniowe, sieci łączności i inne rodzaje infrastruktury o unikatowym charakterze i otwarte dla użytkowników zewnętrznych, niezbędne do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań naukowych i innowacji; mogą być one wykorzystywane, w stosownych przypadkach, do celów innych niż badawcze, na przykład do celów edukacyjnych lub świadczenia usług publicznych, i mogą być „zlokalizowane w jednym miejscu”, „wirtualne” lub „rozproszone”;
- 2) „infrastruktury technologiczne” oznaczają obiekty, sprzęt, zdolności i zasoby niezbędne do opracowywania, testowania, zwiększania skali i walidacji technologii – od usług przedkonkurencyjnych badań stosowanych po demonstrację i walidację – umożliwiające i przyspieszające innowacje technologiczne, prowadzące do przyjęcia ich przez społeczeństwo/rynek z myślą o zwiększaniu konkurencyjności;
- 3) „niezdolny do pozyskania finansowania” oznacza, że dany podmiot prawny nie jest jeszcze w stanie przyciągnąć wystarczających inwestycji, aby w pełni zrealizować swój biznesplan i konkurować na arenie międzynarodowej;

- 4) „finansowanie mieszane” oznacza wsparcie finansowe udzielane w ramach Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC) składające się z połączenia dotacji i inwestycji kapitałowej lub innej podlegającej zwrotowi formy wsparcia;
- 5) „deep tech” oznacza innowację, która ma potencjał dostarczania transformacyjnych rozwiązań i która opiera się na przełomowych osiągnięciach w nauce, technologii i inżynierii;
- 6) „partnerstwo europejskie” oznacza inicjatywę przygotowaną przy wczesnym zaangażowaniu państw członkowskich, w ramach której Unia wraz z partnerami prywatnymi lub publicznymi zobowiązuje się do wspólnego wspierania opracowywania, realizacji i oceny programu działalności i w przypadku której koszty są dzielone między wszystkich partnerów;
- 6a) „bezpieczeństwo badań naukowych” odnosi się do przewidywania ryzyka – i zarządzania nim – związanego z : a) niepożądanym transferem wiedzy krytycznej i technologii krytycznych, który może mieć wpływ na bezpieczeństwo Unii i jej państw członkowskich, na przykład w przypadku wykorzystania takiego transferu do celów wojskowych lub wywiadowczych w państwach trzecich; b) wrogim wpływem na badania naukowe, w przypadku którego badania naukowe mogą ulec instrumentalizacji ze strony państw trzecich w celu między innymi rozpowszechniania dezinformacji lub rozpowszechniania wśród studentów i naukowców określonej narracji lub nakłaniania do autocenzury, naruszających zasady wolności nauki i rzetelności badawczej w Unii; c) naruszeniami zasad etyki i uczciwości, w przypadku gdy wiedza i technologie są wykorzystywane do ograniczania, naruszania lub podważania wartości i praw podstawowych Unii, zdefiniowanych w Traktatach;
- 7) „otwarty dostęp” oznacza zapewniany nieodpłatnie dostęp internetowy do rezultatów;
- 8) „otwarta nauka” oznacza podejście do procesu naukowego, które obejmuje wczesne i otwarte udostępnianie badań naukowych, otwarty dostęp do rezultatów i odpowiedzialne zarządzanie nimi, działania na rzecz odtwarzalności oraz zaangażowanie obywateli i użytkowników końcowych w badania naukowe i innowacje;
- 9) „przedkomercyjne zamówienia publiczne” oznaczają zamawianie usług w zakresie badań naukowych i rozwoju obejmujące podział ryzyka i korzyści na warunkach rynkowych oraz rozwój konkurencyjny w etapach, przy czym zamówione usługi w zakresie badań naukowych i rozwoju są wyraźnie oddzielone od rozpowszechniania produktów końcowych na skalę komercyjną;

- 10) „zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania” oznaczają zamówienia, w przypadku których zamawiający odgrywają rolę pierwszego nabywcy innowacyjnych towarów lub usług, które nie są jeszcze dostępne komercyjnie na dużą skalę; mogą one obejmować badanie zgodności;
- 11) „istniejąca wiedza” oznacza wszelkie dane, wiedzę lub know-how, bez względu na ich formę lub charakter, materialne lub niematerialne, w tym wszelkie prawa, takie jak prawa własności intelektualnej, posiadane przed przystąpieniem do danego działania i wskazane w pisemnej umowie jako konieczne do realizacji działania lub waloryzacji rezultatów;
- 11a) „upowszechnianie” oznacza publiczne ujawnianie rezultatów, inne niż wynikające z ochrony lub waloryzacji rezultatów, w tym poprzez publikacje naukowe w dowolnym medium;
- 12) „waloryzacja” oznacza wykorzystanie rezultatów w dalszej działalności innej niż działalność objęta danym działaniem, w tym rozpowszechnianie na skalę komercyjną oraz przekształcenie wyników w produkty, usługi, polityki lub rozwiązania społeczne, które przynoszą korzyści szerszemu gronu zainteresowanych stron i ogółowi społeczeństwa;
- 12a) „sprawiedliwe i rozsądne warunki” oznaczają odpowiednie warunki, w tym ewentualne warunki finansowe lub warunki udzielania nieodpłatnego dostępu, uwzględniające konkretne okoliczności wniosku o dostęp;
- 13) „międzynarodowa europejska organizacja badawcza” oznacza organizację międzynarodową, której większość członków stanowią państwa członkowskie lub państwa trzecie stowarzyszone z Programem i której głównym celem jest wspieranie współpracy naukowej i technologicznej w Europie;
- 14) „podmioty prawne nastawione na zysk” oznaczają podmioty prawne, których celem z racji formy prawnej jest osiągnięcie zysku lub których prawnym lub statutowym celem jest dystrybuowanie zysków między udziałowców lub indywidualnych członków;

- 15) „małe i średnie przedsiębiorstwo” lub „MŚP” oznacza mikroprzedsiębiorstwo, małe lub średnie przedsiębiorstwo w rozumieniu załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE¹⁴;
- 16) „mała spółka o średniej kapitalizacji” oznacza małą spółkę o średniej kapitalizacji zdefiniowaną w pkt 2 załącznika do zalecenia Komisji (UE) 2025/1099¹⁵;
- 16a) „program prac” oznacza dokument przyjęty przez Komisję w celu realizacji programu szczegółowego zgodnie z art. 18 decyzji XX lub dokument równoważny w treści i strukturze przyjęty przez organ finansujący;
- 17) „rezultaty” oznaczają wszelkie materialne lub niematerialne wyniki danego działania, takie jak dane, wiedza lub know-how, bez względu na ich formę lub charakter, niezależnie od tego, czy mogą być objęte ochroną, a także wszelkie związane z nimi prawa i obowiązki, w tym prawa własności intelektualnej;
- 18) „działanie w zakresie badań pionierskich ERBN” oznacza działanie badawcze pod kierownictwem głównego badacza, prowadzone u jednego lub większej liczby beneficjentów, którzy otrzymują finansowanie od Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN);
- 18a) „działalność w zakresie badań naukowych i innowacji” oznacza działanie służące stworzeniu nowej wiedzy lub zbadaniu wykonalności nowych lub udoskonalonych technologii, produktów, procesów, usług lub rozwiązań. Może ono obejmować badania podstawowe i stosowane oraz rozwój i integrację technologii;
- 19) „działanie badawcze i szkoleniowe” oznacza działanie ukierunkowane na poprawę umiejętności, wiedzy i perspektyw kariery naukowców, propagujące mobilność między państwami, sektorami lub dyscyplinami, np. w ramach komponentu „działania »Maria Skłodowska-Curie«”;

¹⁴ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

¹⁵ Zalecenie Komisji (UE) 2025/1099 z dnia 21 maja 2025 r. dotyczące definicji małych spółek o średniej kapitalizacji (Dz.U. L z 28.5.2025, s. 1).

- 20) „działanie koordynacyjne i wspierające” oznacza działanie przyczyniające się do realizacji celów Programu, z wyłączeniem działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, chyba że jest to działalność podejmowana w ramach komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” części IV „Europejska przestrzeń badawcza”; a także oddolną koordynację bez współfinansowania działalności w zakresie badań naukowych przez Unię, która to koordynacja umożliwia współpracę między podmiotami prawnymi z państw członkowskich i państw trzecich stowarzyszonych z Programem w celu wzmocnienia EPB;
- 21) „działania pośrednie” oznaczają działalność w zakresie badań naukowych i innowacji, której Unia zapewnia wsparcie finansowe i która jest podejmowana przez uczestników;
- 22) „działania bezpośrednie” oznaczają działalność w zakresie badań naukowych i innowacji podejmowaną przez Komisję za pośrednictwem JRC;
- 23) „ekosystem innowacji” oznacza ekosystem skupiający na poziomie Unii organizacje, których zadaniem jest umożliwienie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji, obejmujący związki między zasobami materialnymi (takimi jak środki finansowe, sprzęt i obiekty, w tym infrastruktury badawcze i infrastruktury technologiczne), podmiotami instytucjonalnymi (takimi jak instytucje szkolnictwa wyższego i usługi wspierające, organizacje badawczo-technologiczne, przedsiębiorstwa, inwestorzy – w tym przedsiębiorstwa venture capital – i pośrednicy finansowi) a kształtującymi politykę i finansującymi podmiotami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi;
- 24) „trójkąt wiedzy” oznacza sieci między instytucjami edukacyjnymi, organizacjami badawczymi i przedsiębiorstwami mające na celu wspieranie ekosystemów badań naukowych i innowacji, które wspierają przebieg ścieżki rozwoju innowacji – od momentu powstania innowacji przez edukację w zakresie przedsiębiorczości po tworzenie start-upów i rozwój scale-upów.

Artykuł 3

Cele Programu

1. Program wzmacnia bazę naukową i technologiczną UE poprzez doskonałe badania naukowe i innowacje oparte na otwartej konkurencji, wspierając tym samym dobrobyt, konkurencyjność, suwerenność i odporność Unii i jej państw członkowskich, zapewniając oddziaływanie na płaszczyźnie naukowej, technologicznej, gospodarczej i społecznej i podejmując wyzwania europejskie i globalne, w synergii z celami ogólnymi i szczególnymi Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.
2. Celami szczegółowymi Programu są:
 - rozwijanie, promowanie i zwiększanie doskonałości naukowo-technologicznej w celu wspierania tworzenia i rozpowszechniania wysokiej jakości wiedzy, umiejętności, technologii i innowacyjnych rozwiązań;
 - wspieranie tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) i realizacji jej Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie oraz przyczynianie się do dostosowania unijnych, krajowych i regionalnych polityk, priorytetów i inwestycji w celu stworzenia ogólnoeuropejskiego ekosystemu badań naukowych i innowacji;
 - wspieranie szkoleń i mobilności naukowców, aby przyciągać i zatrzymywać talenty na wszystkich poziomach oraz sprzyjać atrakcyjnym karierom naukowym, a także zachęcać do cyrkulacji talentów i przeciwdziałać drenażowi mózgów;
 - zintensyfikowanie ogólnounijnych badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, dzielenia się wiedzą i waloryzacji wiedzy, z należyтым uwzględnieniem zagrożeń związanych z bezpieczeństwem badań naukowych;
 - promowanie otwartej i bezpiecznej międzynarodowej współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji;
 - zmniejszenie krajowych i regionalnych dysproporcji dotyczących zdolności i umiejętności w zakresie badań naukowych i innowacji, w drodze wzmocnienia ekosystemów badań naukowych i innowacji;

- poprawa pozycji Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem technologii strategicznych i innowacji radykalnych, ułatwienie rozpowszechniania innowacyjnych rozwiązań w celu wspierania konkurencyjności i podejmowania europejskich i globalnych wyzwań społecznych;
- obniżenie ryzyka i mobilizowanie większego prywatnego finansowania badań naukowych i innowacji, w szczególności w celu wspierania deep tech oraz zwiększania skali innowacyjnych start-upów i MŚP;
- zwiększanie publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich i przyczynienie się w ten sposób do osiągnięcia celu, jakim jest ogólny poziom inwestycji w badania i rozwój wynoszący co najmniej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) Unii.

2a. Cele szczegółowe programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, to wzmacnianie konkurencyjności, wydajności i odporności technologicznej i przemysłowej bazy europejskiego sektora obronności poprzez wspieranie działań badawczo-rozwojowych opartych na współpracy oraz sprzyjanie innowacji i wiodącej pozycji technologicznej.

Artykuł 4

Struktura Programu

1. [Do celów programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2, Program składa się z następujących części, które przyczyniają się do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3 oraz segmentów polityki określonych w rozporządzeniu (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności]:
 - a) filar I „Doskonała nauka” obejmujący następujące komponenty:
 - (i) Europejska Rada ds. Badań Naukowych (ERBN);
 - (ii) działania „Marie Skłodowska-Curie” (MSCA);
 - (iii) Wspólne Centrum Badawcze (JRC);

- b) filar II „Konkurencyjność i społeczeństwo” obejmujący następujące komponenty:
- (i) „Konkurencyjność”, w tym działalność w zakresie badań naukowych i innowacji przyczyniająca się do realizacji celów i konkretnej działalności objętej segmentami polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności:
 - 1) działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału IV „Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - 2) działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału V „Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - 3) działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału VI „Przywództwo cyfrowe” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - 4) działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału VII „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - (ii) „Społeczeństwo”, w tym działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, której celem jest ukierunkowanie działań dotyczących społecznych i kulturowych wyzwań i transformacji, a także wspieranie kształtowania polityki opartego na dowodach na rzecz przyszłościowych, odpornych społeczeństw;
- c) filar III „Innowacje” obejmujący następujące komponenty:
- (i) Europejska Rada ds. Innowacji (EIC);
 - (ii) europejskie ekosystemy innowacji, w tym działalność wspierająca integrację trójkąta wiedzy – szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji oraz przedsiębiorstw – w całej Unii;

- d) filar IV „Europejska przestrzeń badawcza” obejmujący następujące komponenty:
 - (i) europejska przestrzeń badawcza;
 - (ii) infrastruktury badawcze i technologiczne;
 - (iii) rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości.

Artykuł 5

Zasady horyzontalne

Program:

- a) zapewnia, w stosownych przypadkach, wielodyscyplinarne podejście oraz przewiduje integrację nauk społecznych i humanistycznych w ramach całego Programu. Program obejmuje konkretne zaproszenia do składania wniosków dotyczące tematów związanych z naukami społecznymi i humanistycznymi;
- b) wspiera rozwój wiedzy naukowej oraz przyczynia się do tworzenia opartych na wiedzy, skutecznych i elastycznych polityk publicznych w całej Unii i poza nią;
- ba) obejmuje łańcuch wartości badań naukowych i innowacji oraz umożliwia utrzymanie silnych związków z Europejskim Funduszem Konkurencyjności w celu sprzyjania absorpcji i wdrażania rezultatów badań naukowych i innowacji;
- c) zachęca do stosowania praktyk otwartej nauki, w tym poprzez zapewnienie otwartego dostępu do recenzowanych publikacji naukowych dotyczących rezultatów i otwartego dostępu do danych badawczych i innych rezultatów zgodnie z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym” i zgodnie z zasadami FAIR, a także poprzez rozszerzenie i konsolidację europejskiej chmury dla otwartej nauki jako wspólnej europejskiej przestrzeni danych na potrzeby badań naukowych;
- ca) promuje i umożliwia szeroko zakrojoną i różnorodną współpracę w całej Unii, w tym między europejskimi naukowcami, innowatorami i przedsiębiorstwami, aby przyczynić się do silniejszych wzajemnych powiązań i powiązań opartych na współpracy między krajowymi ekosystemami badań naukowych i innowacji w oparciu o paneuropejską pulę talentów i zdolności, pobudzając cyrkulację talentów oraz łącząc ugruntowaną i nowo tworzoną doskonałość;

- caa) stosuje podejście „podwójne zastosowanie już na etapie projektowania” poprzez specjalne zaproszenia do składania wniosków ukierunkowane wyłącznie na technologie podwójnego zastosowania; jednocześnie działania związane z podwójnym zastosowaniem można również wspierać w ramach otwartych zaproszeń do składania wniosków;
- cb) promuje bezpieczeństwo badań naukowych poprzez przewidywanie ryzyka, takiego jak niepożądany transfer wiedzy krytycznej i technologii krytycznych, wrogi wpływ państw trzecich na badania naukowe oraz naruszenia zasad etyki i uczciwości, oraz zarządzanie takim ryzykiem;
- cc) zapewnia uproszczenia administracyjne i ograniczenie obciążeń z korzyścią dla wnioskodawców i beneficjentów;
- cca) zapewnia, aby wnioski były oceniane w oparciu o kompetentne pod względem zawodowym, przejrzyste i neutralne recenzowanie, gwarantując wysokie standardy i jakość systemu oceny oraz dbając o wydajność i wykonalność;
- cd) wspiera promowanie równych szans dla wszystkich zainteresowanych stron z sektora badań naukowych i innowacji w Unii;
- ce) zapewnia domyślne przestrzeganie zasady równości płci, w tym włączanie aspektu płci do treści z zakresu badań naukowych i innowacji na wszystkich etapach cyklu badawczego;
- cf) zapewnia strategiczne synergie między filarami i ich komponentami;
- cg) jest realizowany w synergii z innymi programami unijnymi oraz w stosownych przypadkach z programami krajowymi i regionalnymi, przy zapewnieniu uproszczenia administracyjnego;
- ch) ułatwia, w szczególności za pośrednictwem krajowych punktów kontaktowych, uczestnictwo różnych rodzajów zainteresowanych stron, w tym nowych podmiotów i nowych grup docelowych, które mogą wchodzić w interakcję z odpowiednimi strukturami wsparcia w ramach innych programów unijnych.

[Artykuł 6

Budżet

1. Orientacyjna pula środków finansowych przeznaczonych na Program na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r. wynosi 175 002 000 000 EUR w cenach bieżących.

2. Orientacyjny podział kwoty, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przeznaczonej na program szczegółowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), wynosi:
- a) 44 079 000 000 EUR na część I „Doskonała nauka”, z czego 2 600 000 000 EUR na niejądrowe działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC);
 - b) 75 876 000 000 EUR na część II „Konkurencyjność i społeczeństwo”, z czego:
 - i. 68 270 000 000 EUR na „Konkurencyjność”, w tym:
 - 25 331 000 000 EUR na działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału IV „Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - 19 650 000 000 EUR na działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału V „Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - 16 854 000 000 EUR na działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału VI „Przywództwo cyfrowe” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - 6 435 000 000 EUR na działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, w ramach rozdziału VII „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
 - ii. 7 606 000 000 EUR na „Społeczeństwo”;
 - c) 38 785 000 000 EUR na część III „Innowacje”;
 - d) 16 262 000 000 EUR na część IV „Europejska przestrzeń badawcza”, z czego 5 387 000 000 EUR na rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości.

3. Kwotę, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych środków, o których mowa w art. 7, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną w realizacji Programu, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, na systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie Programem.
4. Jeżeli jest to konieczne, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2034 r., w budżecie Unii po 2034 r. mogą zostać ujęte środki na pokrycie niezbędnych wydatków i umożliwienie zarządzania działaniami, które nie zostaną zakończone do końca Programu.
5. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na roczne raty na kilka lat.]

Artykuł 7

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz Programu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

2. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego można – na wniosek tych państw – udostępnić na rzecz Programu. Komisja wykonuje te zasoby bezpośrednio lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) lub c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Są one dodatkowe względem kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego. Jeżeli Komisja nie zawarła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na kwoty dodatkowe udostępnione w ten sposób na rzecz Programu, odpowiednie niezaangażowane kwoty można – na wniosek danego państwa członkowskiego – przekazać z powrotem na jeden lub więcej odpowiednich programów źródłowych.

Artykuł 8

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Program jest realizowany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład Unii z innego programu, może również otrzymać wkład z Programu. Do odpowiedniego wkładu stosuje się zasady danego programu unijnego albo do wszystkich wkładów można zastosować jednolity zbiór zasad oraz można zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

2. Procedury wyboru w ramach Programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i agencjami Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi stronami trzecimi, pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz Programu zgodnie z art. 7 niniejszego rozporządzenia lub można im powierzyć wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W procedurze wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów uczestniczących w tej procedurze mogą również być członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
3. Może zostać przyznana pieczęć doskonałości w odniesieniu do wniosków wynikających z zaproszeń do składania wniosków określonych w programie prac, które to wnioski spełniają następujące warunki:
 - a) zostały ocenione w ramach zaproszenia do składania wniosków w ramach Programu; oraz
 - b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków; oraz
 - c) nie uzyskały finansowania w ramach tego zaproszenia do składania wniosków wyłącznie z uwagi na ograniczenia budżetowe.
4. Działania, którym przyznano pieczęć doskonałości, mogą być finansowane z innych unijnych środków lub przez państwa członkowskie.

Państwa trzecie stowarzyszone z Programem

1. Program może zostać otwarty na uczestnictwo następujących państw trzecich i uczestnictwo to może mieć zastosowanie w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia z Programem, zgodnie z celami określonymi w art. 3:
 - a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a także minipaństwa europejskie (Andora, Monako, San Marino i Watykan), zgodnie z warunkami określonymi w odpowiednich umowach;
 - b) państwa przystępujące, państwa kandydujące i potencjalne państwa kandydujące, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w unijnych programach, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
 - c) państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w unijnych programach, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
 - d) inne państwa trzecie, zgodnie z warunkami określonymi w szczegółowej międzynarodowej umowie obejmującej uczestnictwo danego państwa trzeciego w unijnym programie.
2. Umowy dotyczące uczestnictwa w Programie, o których mowa w ust 1:
 - a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich uczestniczących w Programie;

- b) ustanawiają warunki uczestnictwa w Programie, w tym obliczanie wkładów finansowych na rzecz Programu składających się z wkładu operacyjnego i opłaty z tytułu uczestnictwa, i jego ogólnych kosztów administracyjnych;
 - c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach Programu;
 - d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych;
 - e) w stosownych przypadkach – zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Do celów ust. 2 lit. d) państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz gwarantuje, że decyzje nakładające zobowiązanie pieniężne na podmioty inne niż państwa w rozumieniu art. 299 TFUE, a także wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, stanowią tytuł egzekucyjny.
4. Do celów ust. 1 lit. d) stowarzyszenie lub częściowe stowarzyszenie z innymi państwami trzecimi jest możliwe tylko wtedy, gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria:
- a) dobry potencjał naukowy, techniczny i innowacyjny;
 - b) zobowiązanie do otwartej gospodarki rynkowej opartej na zasadach, w tym sprawiedliwe i równe traktowanie praw własności intelektualnej, poszanowanie praw człowieka, poparte instytucjami demokratycznymi;
 - c) aktywne promowanie polityk na rzecz poprawy dobrobytu gospodarczego i społecznego obywateli.

5. Zakres stowarzyszenia każdego państwa trzeciego z Programem uwzględnia poszanowanie praw człowieka i zgodność z odpowiednimi przepisami prawa Unii i prawa międzynarodowego oraz obejmuje analizę ryzyka, w szczególności ryzyka, które może mieć wpływ na porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne Unii w odpowiednich obszarach polityki, w tym na bezpieczeństwo gospodarcze i bezpieczeństwo badań naukowych, a także korzyści i szerszy cel, jakim jest pobudzanie wzrostu gospodarczego i konkurencyjności Unii poprzez badania naukowe i innowacje. W związku z tym, z wyjątkiem członków EOG, państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych państw kandydujących, państwa trzecie mogą zostać wyłączone z części Programu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem lub samym układem o stowarzyszeniu.
6. Układ o stowarzyszeniu określający warunki uczestnictwa w Programie przewiduje, w miarę możliwości, uczestnictwo, na zasadzie wzajemności, podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii w równoważnych programach państw trzecich stowarzyszonych z Programem zgodnie z warunkami określonymi w tych programach.
7. Warunki dotyczące ustalania poziomu wkładów finansowych, o których mowa w ust. 2 lit. b), muszą zapewniać regularną automatyczną korektę wszelkiej znaczącej nierównowagi w stosunku do kwoty, jaką podmioty z siedzibą w państwie stowarzyszonym otrzymują z tytułu uczestnictwa w Programie, z uwzględnieniem kosztów zarządzania Programem oraz jego realizacji i funkcjonowania. Przy przydzielaniu wkładów finansowych uwzględnia się poziom uczestnictwa podmiotów prawnych z państw trzecich stowarzyszonych z Programem w poszczególnych częściach Programu.
- 7a. Komisja, zgodnie z informacjami przekazanymi w ramach rocznej procedury budżetowej przekazuje komitetowi programu informacje na temat wkładów finansowych państw trzecich stowarzyszonych z Programem i ich przydziałów na poszczególne komponenty Programu.

Realizacja i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.
2. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie w procedurach wyboru zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień, darowizn o charakterze niefinansowym i instrumentów finansowych. Dotacje są główną formą wsparcia w ramach Programu.
3. [Z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC (Funduszu), w przypadku gdy unijne wsparcie jest udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, jest ono udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU i wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu w drodze zawartych w tym celu umów o przyznanie wkładu lub umów w sprawie gwarancji. W przypadku gdy w ramach Programu korzysta się z Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie dla instrumentów finansowych, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.]
4. W przypadku gdy finansowanie unijne jest udzielane w formie dotacji, finansowanie, w stosownych przypadkach, można zapewnić jako finansowanie niepowiązane z kosztami lub jako uproszczone metody rozliczania kosztów, w szczególności w formie płatności ryczałtowych i kosztów jednostkowych personelu, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509. Finansowanie może być udzielane w formie zwrotu rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych z uwagi na szczególne cechy lub cele działania. W przypadku gdy konieczne jest umożliwienie wykorzystania innych źródeł finansowania, w tym wspólnych inwestycji z wykorzystaniem zasobów krajowych podlegających zasadom pomocy państwa, finansowania udziela się w formie faktycznego zwrotu kosztów kwalifikowalnych lub uproszczonych metod rozliczania kosztów.

5. Do celów art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 komisja oceniająca może w całości lub, w należycie uzasadnionych przypadkach, w części składać się z niezależnych ekspertów zewnętrznych. W przypadku działań koordynacyjnych i wspierających komisja oceniająca może, w należycie uzasadnionych przypadkach, w całości składać się z przedstawicieli instytucji lub organów Unii, o których mowa w art. 153 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 11

Partnerstwa europejskie

1. W przypadku gdy jest to konieczne do osiągnięcia celów określonych w art. 3, działalność na podstawie niniejszego rozporządzenia może być realizowana za pośrednictwem partnerstw europejskich w przejrzysty sposób. Takie partnerstwa ustanawia się wyłącznie w przypadkach, gdy działanie samej Unii nie jest w stanie osiągnąć zamierzonych celów i gdy potrzebna jest ściślejsza współpraca między UE a innymi partnerami, w tym podmiotami krajowymi, regionalnymi lub prywatnymi. Obszary partnerstw europejskich zostaną określone na podstawie wskazówek Rady lub, w stosownych przypadkach, jej organów doradczych. Zapewnia się spójność i, w stosownych przypadkach, dąży się do synergii z innymi programami Unii, w szczególności z Europejskim Funduszem Konkurencyjności.
- 1a. Partnerstwa europejskie:
- a) opierają się na protokole ustaleń, a jego uzupełnieniem w przypadku wkładów finansowych od partnerów innych niż Unia, są ustalenia umowne między Unią a partnerami. Partnerstwa te będą wdrażane poprzez działania objęte odpowiednimi programami prac w ramach programu „Horyzont Europa” lub Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, lub

- b) w należycie uzasadnionych przypadkach powierzają zadania związane z wykonaniem budżetu w ramach różnych unijnych programów finansowania podmiotom ustanowionym na podstawie art. 185 i 187 TFUE, zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Podmioty objęte art. 187 TFUE ustanawia się w drodze jednego aktu ustanawiającego zapewniającego zharmonizowane przepisy. Partnerstwa objęte art. 185 TFUE ustanawia się w drodze specjalnych aktów.

2. Dla każdego partnerstwa protokół ustaleń, uzupełniony w przypadku wkładów finansowych od partnerów innych niż Unia ustaleniami umownymi, lub akt ustanawiający określają:

- a) cele ogólne i pośrednie, które mają zostać osiągnięte;
- a) rezultaty, które mają zostać osiągnięte i które muszą być jasne, mierzalne i określone w czasie;
- b) jednolity zestaw wymogów w zakresie sprawozdawczości i monitorowania, w tym kluczowe wskaźniki skuteczności działania i oddziaływania;
- c) powiązane zobowiązania finansowe lub rzeczowe wszystkich partnerów;
- d) zasady zarządzania wraz z mechanizmem umożliwiającym wszystkim partnerom omawianie i uzgadnianie programowania oraz działalności partnerstw, w tym przepisy zapewniające im prawo głosu i odpowiednią reprezentację;
- da) strategiczny program badań i innowacji uzgodniony między partnerami i określający szczegółowo priorytety tematyczne oraz oczekiwane skutki naukowe i społeczno-gospodarcze, a także program planowanej działalności i celów pośrednich w całym okresie trwania partnerstwa. W przypadku gdy partnerstwa opracowują działania i ścieżki związane z wprowadzaniem na rynek, strategiczny program badań i innowacji zawiera uzgodniony przez partnerów program wprowadzania na rynek.

- 3a. W przypadku partnerstw europejskich, o których mowa w ust. 1a lit. a), unijne wsparcie przyjmuje formę wkładów w działania realizowane w ramach programu „Horyzont Europa” w odniesieniu do działalności w zakresie badań naukowych i innowacji. Wkłady te powinny służyć temu, aby pozyskiwać maksymalny wkład od innych partnerów. Inne programy Unii mogą wносить wkład w inne działania, np. Europejski Fundusz Konkurencyjności – w działania wdrożeniowe.
- 3aa. W przypadku partnerstw europejskich ustanowionych na podstawie ust. 1a lit. b) Unia zapewnia wkład finansowy z programu „Horyzont Europa” w odniesieniu do działalności w zakresie badań naukowych i innowacji. Inne programy Unii mogą wносить wkład w inne działania, np. Europejski Fundusz Konkurencyjności – w działania wdrożeniowe. Łączny wkład Unii i partnerów innych niż Unia pokrywa się. Jednolity akt podstawowy dla wspólnych przedsięwzięć na mocy art. 187 TFUE oraz odpowiedni akt ustanawiający inicjatywy na mocy art. 185 TFUE określają szczegółowe zasady dotyczące wkładu wszystkich partnerów.
- 3b. Wkłady od partnerów innych niż Unia przyjmują następujące formy:
- a) wkłady finansowe do budżetu operacyjnego i administracyjnego inicjatywy, w tym finansowanie przez państwa członkowskie uczestników mających siedzibę w danym państwie członkowskim w ramach działań objętych inicjatywą;
 - b) wkłady rzeczowe na sfinansowanie własnych kosztów udziału w projekcie w ramach inicjatywy.
- 3ba. Odpowiednie unijne organy przyznające pomoc lub inne organy, którym powierzono zadania związane z wykonaniem budżetu, zarządzają jednolitymi procedurami wyboru, w tym procedurami zaproszeń do składania wniosków, procedurami oceny, wyboru i monitorowania, zapewniając uproszczenie i przejrzystość. Państwa członkowskie odpowiadają za swoje wkłady finansowe zgodnie ze swoimi mającymi zastosowanie przepisami i procedurami krajowymi, zapewniając uproszczenie i zharmonizowane wdrażanie.

5. Partnerstwa europejskie:

- a) są określane i uzgadniane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz w stosownych przypadkach w konsultacji z sektorem prywatnym;
- b) są ustanawiane w celu podjęcia wyzwań, które wymagają masy krytycznej zasobów oraz jednolitego i skoordynowanego podejścia, zarówno pod względem programowania, jak i wdrażania, wśród wszystkich podmiotów;
- ba) są ustanawiane wyłącznie w przypadkach, gdy działanie samej Unii lub inne formy wsparcia w ramach Programu nie mogą osiągnąć zakładanych celów;
- c) są dostosowane do strategicznych priorytetów Unii i pomagają we wdrażaniu głównych polityk i inicjatyw politycznych Unii, które stanowią uzupełnienie polityk i inicjatyw politycznych państw członkowskich;
- d) są wybierane w przejrzystym, otwartym i konkurencyjnym procesie opartym na zestawie wymiernych kryteriów dotyczących cyklu życia oraz podejściu preferującym silne portfele, dzięki czemu portfel jest spójny i komplementarny i obejmuje ograniczoną liczbę partnerstw europejskich;
- e) opierają się na orientacyjnych zobowiązaniach ex ante i zobowiązaniach długoterminowych, a następnie na formalnych zobowiązaniach wszystkich partnerów do wniesienia wkładu finansowego lub, w stosownych przypadkach, rzeczowego do zasobów partnerstwa europejskiego w sposób sprzyjający harmonizacji i standaryzacji wdrażania;
- ea) zapewniają swoją ciągłą otwartość na wszelkiego rodzaju partnerów każdej wielkości w całym łańcuchu wartości i wszystkich dyscyplinach;
- f) wymagają jasnego podejścia opartego na cyklu życia, w tym wstępnego planu realizacji inicjatywy wraz ze strategią stopniowego lub całkowitego wycofania się z finansowania unijnego;
- fa) dążą do synergii z innymi unijnymi instrumentami finansowania, w szczególności z Europejskim Funduszem Konkurencyjności, aby uniknąć nakładania się i powielania działań, a zamiast tego zapewnić wartość dodaną i zmaksymalizować oddziaływanie.

- 5a. Maksymalnie [X%] budżetu w filarze II przydziela się na partnerstwa europejskie.
7. Wszyscy partnerzy inni niż Unia udostępniają publicznie informacje na temat struktury, członkostwa i działalności, które opracowano w ramach partnerstwa. W przypadkach gdy partnerstwa zawierane są z organizacjami i stowarzyszeniami przedstawicielskimi, obejmuje to regularne przekazywanie informacji o ich członkostwie.

Rozdział II

Doskonała nauka

Artykuł 12

Europejska Rada ds. Badań Naukowych

1. Europejska Rada ds. Badań Naukowych zapewnia atrakcyjne i elastyczne finansowanie w celu umożliwienia indywidualnym utalentowanym i kreatywnym naukowcom, przede wszystkim naukowcom na wczesnym etapie kariery, i ich zespołom podążanie najbardziej obiecującymi ścieżkami w pionierskich dziedzinach nauki, bez względu na ich obywatelstwo i kraj pochodzenia, na zasadach konkurencji opartej wyłącznie na kryterium doskonałości.
2. ERBN przyciąga najbardziej utalentowanych naukowców z całego świata i tym samym przyczynia się do pozycji Unii jako wiodącego na świecie ośrodka badań naukowych i innowacji.

Artykuł 13

Działania „Maria Skłodowska-Curie”

1. Działania „Maria Skłodowska-Curie” promują i wspierają karierę naukową na wszystkich etapach, ze szczególnym uwzględnieniem naukowców na wczesnym etapie kariery, rozwój umiejętności i mobilność naukowców z całego świata, oferując również pracownikom naukowym możliwości wymiany, z zastrzeżeniem względów bezpieczeństwa. MSCA promują oddolną doskonałość badawczą, przyciągają i zatrzymują wybitne talenty w dziedzinie badań naukowych oraz wspierają trwałe i atrakcyjne kariery naukowe w Unii w celu zwiększenia doskonałości naukowej Unii, przyczyniając się tym samym do konkurencyjności w zakresie badań naukowych i innowacji.

2. MSCA finansują doskonałe sieci doktoranckie, stypendia podoktorskie, wymiany pracowników w dziedzinie badań naukowych i innowacji, a także mechanizmy wspierania trwałych karier w celu przyciągnięcia i zatrzymania najbardziej obiecujących talentów. Należy położyć silny nacisk na współpracę międzynarodową, międzysektorową i interdyscyplinarną, a także na działania informacyjne dotyczące nauki. Finansowanie wspiera najnowocześniejsze badania naukowe i koncentruje się na rozwoju talentów w dziedzinie badań naukowych, co obejmuje ukierunkowane wsparcie naukowców na wczesnym etapie kariery. Przyczynia się do tego, aby Unia była głównym miejscem docelowym dla europejskich i zagranicznych naukowców.

Artykuł 14

Wspólne Centrum Badawcze

1. Wspólne Centrum Badawcze zapewnia niezależną, opartą na dowodach wiedzę i naukę, wspierając polityki UE i, w stosownych przypadkach, państw członkowskich w celu zapewnienia pozytywnego oddziaływania na społeczeństwo. Odbywa się to poprzez działania bezpośrednie JRC oraz udział JRC w działaniach pośrednich. Rozdział II tytułu II nie ma zastosowania do działań bezpośrednich. [Na zasadzie odstępstwa od art. 21 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 dochody lub kwoty wynikające z działalności badawczej JRC (np. patenty, licencje itp.) kwalifikują się do ponownego wykorzystania przez JRC.]

Rozdział III

Konkurencyjność i społeczeństwo

Artykuł 15

Badania naukowe i innowacje oparte na współpracy

1. Badania naukowe i innowacje oparte na współpracy wspierają tworzenie doskonałej transnarodowej działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, łącząc podmioty z różnych sektorów i dyscyplin, w tym nauk społecznych i humanistycznych, w celu wspierania odkrywania, rozwoju i szybkiego rozpowszechniania wysokiej jakości rezultatów z korzyścią dla strategicznych priorytetów i wartości Unii.

2. Działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy realizowana jest w sposób zrównoważony z uwzględnieniem niższych i wyższych poziomów gotowości technologicznej, obejmując tym samym cały łańcuch wartości badań naukowych i innowacji w uzupełnieniu działalności prowadzonej w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.
- 2a. Działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy zapewnia zrównoważone podejście między działaniami oddolnymi a wcześniej określonymi tematami z obszarów strategicznych, tak by jednocześnie sprzyjać kreatywności i ukierunkowywać badania naukowe i innowacje. Opisy tematów są proste i jasno przedstawiają oczekiwane wyniki i oddziaływanie przy jednoczesnym unikaniu nadmiernej szczegółowości w zakresie konkretnych metodyk, promując w ten sposób otwarty i konkurencyjny proces oraz dając wnioskodawcom większą swobodę w określaniu różnych ścieżek osiągnięcia odpowiednich celów w zakresie badań naukowych i innowacji.
3. W ramach komponentu „Konkurencyjność” filaru II Program wspiera działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy objętą segmentami polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, mając na celu wzmocnienie konkurencyjności Unii (rozdziały IV–VII rozporządzenia (UE) XXX w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności).
- 3a. Komisja realizuje działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy objętą komponentem „Konkurencyjność” filaru II w specjalnie przeznaczonej na ten cel części programów prac przyjętych na podstawie art. 15 ust. 1 [rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności].
4. W ramach komponentu „Społeczeństwo” filaru II Program wspiera działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy nieobjętą komponentem „Konkurencyjność”, mając na celu dostarczanie innowacyjnych rozwiązań i wzmocnienie bazy dowodowej, aby umożliwić społeczeństwu transformację zgodnie z celami i wartościami Unii, w tym praworządnością i prawami podstawowymi.
- 4a. Komisja realizuje działalność w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy objętą komponentem „Społeczeństwo” filaru II w programach prac przyjętych na podstawie art. 4 ust. 2 [SP10].

- 4b. Komponenty dotyczące konkurencyjności i społeczeństwa rozwija się w spójny sposób, aby zapewnić wzajemne wzmocnienie i płynne uwzględnienie sytuacji w zakresie badań naukowych i innowacji na rzecz silnej i odpornej Unii.
6. W ramach filaru II Programu udziela się wsparcia do 2030 r. na rzecz części misji UE ustanowionych na mocy art. 8 rozporządzenia (UE) 2021/695 dotyczącej badań naukowych i innowacji. Wsparciu działalności w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczącej Instrumentu Nowego Europejskiego Bauhausu udzielanego w ramach programu „Horyzont Europa” towarzyszą działania mające na celu wdrażanie rozwiązań w ramach innych programów unijnych.

Rozdział IV

Innowacje

Artykuł 16

Europejska Rada ds. Innowacji (EIC)

1. EIC identyfikuje, rozwija i zwiększa skalę innowacji typu „deep tech” i innowacji radykalnych. Wsparcia udziela się w przypadku, gdy start-upy i scale-upy o wysokim ryzyku z obszaru deep tech nie są jeszcze wystarczająco dojrzałe, aby otrzymać wsparcie rynkowe. Wsparcie jest wdrażane głównie w drodze otwartych oddolnych zaproszeń do składania wniosków, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego portfela działań we wszystkich obszarach tematycznych. Uzupełnieniem są ukierunkowane tematyczne zaproszenia do składania wniosków i zaproszenia dotyczące wyzwań w obszarach potencjalnego strategicznego zainteresowania w ścisłej koordynacji i synergii z segmentami polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, oraz w szczególności z Instrumentem Europejskiego Funduszu Konkurencyjności InvestEU.
2. EIC udziela następujących rodzajów wsparcia na rzecz działań wysokiego ryzyka:
 - a) dotacje w ramach instrumentu „Pionier” na badania naukowe wysokiego ryzyka, w szczególności badania naukowe na wczesnym etapie, weryfikację poprawności projektu i tworzenie prototypów;
 - b) dotacje w ramach instrumentu „Transformacja” na opracowanie ścieżek rozwoju komercyjnego w odniesieniu do rezultatów badań naukowych, w tym tworzenie spin-offów i start-upów;

- c) finansowanie mieszane w ramach instrumentu „Akcelerator” oraz wsparcie wyłącznie inwestycyjne dla pojedynczych przedsiębiorstw w celu rozwijania i wprowadzania na rynek ich innowacji;
- d) zachęty dla zamawiających do testowania i zapewniania pierwszych klientów na potrzeby innowacji typu „deep tech” i innowacji radykalnych;
- e) usługi przyspieszenia rozwoju przedsiębiorstw uzupełniające finansowanie EIC poprzez zapewnienie dostępu, w sposób komplementarny i zgodny z doradztwem w ramach projektów, o którym mowa w rozdziale III rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności], do wiedzy fachowej w zakresie deep tech, wykorzystania infrastruktury badawczych i technologicznych, coachingu i mentoringu, tworzenia sieci kontaktów i nawiązywania ich z inwestorami, zamawiającymi, przedsiębiorstwami i innymi partnerami innowacyjnymi.

3. Rodzaje wsparcia, o których mowa w ust. 2, łączy się w sposób elastyczny w ramach wyzwań EIC opracowywanych i nadzorowanych przez kierowników programów EIC. Wyzwania EIC realizuje się z zastosowaniem podejścia portfelowego, w ramach którego działania są wybierane na podstawie ich komplementarności w celu osiągnięcia określonych celów oraz wzajemnej interakcji. Odbywa się to pod nadzorem kierowników programu EIC, przy doradztwie, w stosownych przypadkach, niezależnych ekspertów zewnętrznych, tak aby zapewnić elastyczne podejście umożliwiające reagowanie na szybkie zmiany w technologii i polityce oraz przekierowanie lub przerwanie projektów osiągających słabe wyniki, w tym finansowanie etapowe, zapewnienie szybkiego przechodzenia między instrumentami i ułatwienia połączeń z użytkownikami końcowymi i klientami. W takich przypadkach komitet programu jest należycie i terminowo informowany.

4. Całe wsparcie inwestycyjne EIC jest wdrażane przez co najmniej jeden specjalny instrument inwestycyjny utworzony zgodnie z prawem państwa członkowskiego (Fundusz EIC). Fundusz EIC ma strukturę umożliwiającą przyciągnięcie innych inwestorów publicznych lub prywatnych w celu zwiększenia efektu mnożnikowego wkładu Unii.

5. EIC może wspierać innowacje w zakresie krytycznego deep tech ze szczególnym uwzględnieniem zastosowań obronnych w ścisłej koordynacji z segmentem polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna”. W takich przypadkach zastosowanie mają art. 50 i 51 rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności]. Wsparcie takie jest przedmiotem specjalnych zaproszeń do składania wniosków i nie przekracza [X%] całkowitego budżetu filaru III. W uzupełnieniu przepisów ust. 3 wyzwania EIC, które koncentrują się na zastosowaniach obronnych, są zgodne z priorytetami ustanowionymi w ramach segmentu polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności [„Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna”] i uwzględniają takie priorytety podczas analizy portfela. Komitet programu w składzie odpowiedzialny za segment polityki [„Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna”] jest informowany o wdrażaniu wsparcia EIC na rzecz zastosowań obronnych.

Artykuł 17

Europejskie ekosystemy innowacji

1. Program wspiera działalność dotyczącą priorytetów strategicznych w celu tworzenia konkurencyjnych, solidnych, połączonych i transnarodowych ekosystemów innowacji, umożliwienia i poprawy warunków ramowych, a także ułatwia osiągnięcie skali europejskiej, we współpracy i koordynacji z władzami krajowymi i regionalnymi. Działalność taka jest otwarta dla wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, tak aby można było uzyskiwać korzyści ze ścisłej współpracy między sektorami i dyscyplinami oraz ponad granicami. W celu wspierania innowacji dąży się do synergii z innymi częściami Programu, w tym do ścisłej współpracy z innymi działaniami oraz innymi programami unijnymi, krajowymi i regionalnymi poprzez promowanie wiedzy, wzajemnego uczenia się oraz transferu technologii i absorpcji przez rynek, oraz poprzez pomoc w tworzeniu w Unii bardziej dynamicznego otoczenia przedsiębiorczego i biznesowego w obszarze nauki.
2. Program wspiera działalność, w tym działalność prowadzoną przez wspólnoty wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, mającą na celu wspieranie integracji trójkąta wiedzy – szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji oraz przedsiębiorstw – w całej Unii.

Rozdział V

Europejska przestrzeń badawcza

Artykuł 18

Europejska przestrzeń badawcza

1. Celem europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) jest stworzenie jednolitego, pozbawionego granic rynku badań naukowych, innowacji i technologii w całej Unii, na którym następuje swobodny przepływ naukowców, wiedzy naukowej i technologii. Program zapewnia skuteczne promowanie i ochronę wartości i zasad europejskiej przestrzeni badawczej oraz Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie. Sprzyja dalszemu wzajemnemu dostosowaniu unijnych, krajowych i regionalnych polityk w zakresie badań naukowych i innowacji.

Artykuł 18a

Infrastruktury badawcze i technologiczne

Finansowanie infrastruktur badawczych i technologicznych przyczynia się do wyposażenia Unii w silny, spójny i połączony ekosystem światowej klasy zrównoważonych obiektów i usług, w oparciu o priorytetowe paneuropejskie infrastruktury i komplementarne najnowocześniejsze zdolności krajowe i regionalne. Unijne instrumenty finansowania dostępne w ramach Programu wykorzystuje się, w stosownych przypadkach, w synergii z innymi programami unijnymi, w szczególności z Europejskim Funduszem Konkurencyjności, i innymi źródłami finansowania. Program może pokryć do 20 % kosztów budowy lub znacznej modernizacji ważnych światowej klasy zdolności infrastruktur badawczych i technologicznych leżących w interesie Unii, w przypadku gdy potrzebne są inwestycje wykraczające poza zdolności poszczególnych podmiotów prywatnych. Nie więcej niż [X%] całkowitego budżetu filaru IV wykorzystuje się jako wkład w koszty budowy lub znacznej modernizacji infrastruktury badawczej i technologicznej. Każdy taki wkład nie może przekraczać [X%] całkowitego budżetu filaru IV. Dziedziny wsparcia kosztów budowy lub znacznej modernizacji infrastruktur badawczych i technologicznych zostaną określone na podstawie wskazówek Rady lub, w stosownych przypadkach, jej organów doradczych oraz w oparciu o prace Europejskiego Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI) i wszelkich innych strategicznych forów ds. infrastruktur technologicznych.

Artykuł 19

Rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości

1. [„Państwa objęte inicjatywą rozszerzania uczestnictwa” to Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja i Węgry, do celów finansowania działań, o których mowa w ust. 5 lit. a) i b).
2. „Państwa będące w okresie transformacji” to Cypr, Estonia, Grecja, Malta, Portugalia i Słowenia, do celów finansowania działań, o których mowa w ust. 5 lit. b).]

3. Z wyjątkiem europejskiej współpracy naukowo-technicznej (COST) wyłącznie podmioty prawne mające siedzibę w państwach objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa lub w państwach będących w okresie transformacji kwalifikują się jako koordynatorzy w ramach komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” w części Programu „Wzmacnianie EPB”. Podmioty prawne prowadzące stałą działalność w regionach najbardziej oddalonych zdefiniowanych w art. 349 TFUE również kwalifikują się jako koordynatorzy w ramach tego komponentu do otrzymania wsparcia na działalność w zakresie badań naukowych i innowacji w regionach najbardziej oddalonych i podlegają tym samym przepisom, które mają zastosowanie do państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa na podstawie niniejszego artykułu, z wyjątkiem ust. 7.
4. W przypadku państw stowarzyszonych podmioty prawne z wykazu kwalifikujących się państw, określonego na podstawie wskaźnika i opublikowanego w programie prac, kwalifikują się w pełni jako koordynatorzy w ramach tego komponentu.
5. „Rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” obejmuje:
 - a) środki w zakresie budowania zdolności;
 - b) środki wspierające: – integrację i wiodącą pozycję EPB; – waloryzację wiedzy: – przeciwdziałanie drenażowi mózgów; – działalność specjalnych krajowych punktów kontaktowych; – COST; – postępy państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i państw będących w okresie transformacji w kierunku sprawnego stopniowego wycofywania.
- 5a. Kontynuowane i dalej rozwijane są środki, które wykazały swoją wartość w działaniach na rzecz osiągnięcia celów inicjatywy rozszerzania uczestnictwa, takie jak łączenie w zespoły, katedry EPB i preakcelerator EIC, a także ustanawiane są nowe środki, w tym środki mające na celu zwiększenie udziału naukowców z państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i państw będących w okresie transformacji w zaproszeniach ERBN do składania wniosków. Istniejące i nowe środki powinny zapewnić opracowanie spójnego portfela środków zdolnych do wspierania postępu oraz zmieniającego się charakteru ekosystemów badań naukowych i innowacji w państwach objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i w państwach będących w okresie transformacji.

6. Komponent Programu „Rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” pomaga państwom objętym inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i państwom będącym w okresie transformacji w dalszym rozwijaniu ich systemów badań naukowych i innowacji, w zwiększaniu ich uczestnictwa we wszystkich częściach Programu oraz promowaniu szerokiego zasięgu geograficznego w doskonałych projektach opartych na współpracy. Środki w ramach tego komponentu promują trwałą pozytywną konwergencję w zakresie badań naukowych i innowacji w oparciu o postępy osiągnięte przez państwa objęte inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i państwa będące w okresie transformacji na rzecz ich stałego rozwoju. Działaniom tym towarzyszą proporcjonalne środki podejmowane przez państwa członkowskie. Komponent ten ułatwia również wzajemne uczenie się wśród koordynatorów działań finansowanych w ramach Programu i pomaga podmiotom prawnym z państw będących w okresie transformacji dzielić się doświadczeniami z korzyścią dla koordynatorów z państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa.
7. [Od 2030 r. dostęp do środków w zakresie budowania zdolności jest ograniczony do tych państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa, które zwiększyły swoje rzeczywiste wydatki na inwestycje publiczne w badania i rozwój w ostatnim znanym roku w porównaniu z rokiem go poprzedzającym.]

Tytuł II

Zasady uczestnictwa i upowszechniania

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 20

Przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Konkurencyjności

1. O ile nie określono inaczej w niniejszym rozporządzeniu, do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące przepisy rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności]: [art. 10 ust. 2 i 3 dotyczący preferencji UE], art. 13 dotyczący stosowania przepisów dotyczących informacji niejawnych i informacji szczególnie chronionych [oraz art. 20 dotyczący przyspieszonych i ukierunkowanych działań na rzecz konkurencyjności].

Kwalifikowalność

1. Aby wspierać osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, ustanawia się kryteria kwalifikowalności; mają one zastosowanie do wszystkich procedur wyboru w ramach Programu.
 - 1a. Podmioty prawne, bez względu na miejsce ich siedziby, w tym podmioty prawne z niestowarzyszonych państw trzecich, lub organizacje międzynarodowe, mogą uczestniczyć w działaniach w ramach Programu, o ile spełnione zostały warunki określone w niniejszym rozporządzeniu, łącznie z wszelkimi warunkami określonymi w programie prac.
2. W procedurach wyboru w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego do otrzymania wsparcia ze środków Unii może kwalifikować się co najmniej jedna z poniższych kategorii podmiotów prawnych:
 - a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim;
 - b) podmioty mające siedzibę w państwie trzecim stowarzyszonym z Programem;
 - c) podmioty mające siedzibę w niestowarzyszonych z Programem państwach trzecich o niskim lub średnim dochodzie lub, w drodze wyjątku, w innych niestowarzyszonych z Programem państwach trzecich, jeżeli dane państwo trzecie zostało wskazane w programie prac przyjętym przez Komisję;
 - d) podmioty mające siedzibę w państwach trzecich niestowarzyszonych z Programem, jeżeli finansowanie takich podmiotów jest niezbędne do realizacji działania i przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 3.

3. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków i o ile program prac nie stanowi inaczej, aby kwalifikować się do uczestnictwa w działaniach związanych z dotacjami, podmioty prawne tworzą konsorcjum, w skład którego wchodzi jako beneficjenci co najmniej trzy niezależne od siebie podmioty prawne, z których każdy ma siedzibę w innym państwie, zgodnie z poniższymi zasadami:
- a) co najmniej dwa podmioty prawne mają siedzibę w różnych państwach członkowskich; oraz
 - b) co najmniej jeden inny podmiot prawny ma siedzibę w innym państwie członkowskim lub państwie trzecim stowarzyszonym z Programem.
4. Działania w zakresie badań pionierskich ERBN, działania EIC, działania MSCA oraz działania, których elementem lub głównym celem jest realizacja przedkomercyjnych zamówień publicznych lub zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania, mogą być realizowane przez jeden podmiot prawny lub większą liczbę takich podmiotów, pod warunkiem że jeden z tych podmiotów prawnych ma siedzibę w państwie członkowskim lub państwie trzecim stowarzyszonym z Programem.
5. Działania koordynacyjne i wspierające mogą być realizowane przez jeden podmiot prawny lub większą liczbę takich podmiotów, które mogą mieć siedzibę w państwie członkowskim, państwie stowarzyszonym z Programem lub, w wyjątkowych należycie uzasadnionych przypadkach, w innym państwie trzecim niestowarzyszonym z Programem.
6. Zgodnie z art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 wobec dostawców wysokiego ryzyka stosuje się zgodnie z prawem UE, ze względów bezpieczeństwa, ograniczenia kwalifikowalności.
7. Międzynarodowe europejskie organizacje badawcze i podmioty prawne utworzone na podstawie prawa Unii uznaje się za mające siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwa członkowskie, w których siedzibę mają pozostałe podmioty prawne uczestniczące w działaniu.

8. W przypadku działań w zakresie badań pionierskich ERBN oraz działań badawczych i szkoleniowych i jeżeli zostało to przewidziane w programie prac lub zaproszeniu do składania wniosków, organizacje międzynarodowe mające siedzibę główną w państwie członkowskim lub państwie trzecim stowarzyszonym z Programem uznaje się za mające siedzibę w tym państwie członkowskim lub państwie trzecim stowarzyszonym z Programem. W przypadku innych części Programu organizacje międzynarodowe inne niż międzynarodowe europejskie organizacje badawcze uznaje się za mające siedzibę w państwie trzecim niestowarzyszonym z Programem, chyba że program prac lub zaproszenie do składania wniosków stanowią inaczej.
9. Oprócz art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, państwa trzecie stowarzyszone z Programem, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz organizacje międzynarodowe, mogą, w stosownych przypadkach, uczestniczyć w mechanizmach udzielania zamówień określonych w art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i czerpać korzyści z tych mechanizmów. Przepisy mające zastosowanie do państw członkowskich stosuje się odpowiednio do uczestniczących państw trzecich stowarzyszonych z Programem i organizacji międzynarodowych.
10. W procedurach wyboru do finansowania nie kwalifikuje się następująca działalność:
- a) działalność zakazana na mocy prawa Unii, mającego zastosowanie prawa międzynarodowego lub prawa krajowego we wszystkich państwach członkowskich; Nie przyznaje się finansowania w państwie członkowskim na działalność badawczą, technologiczną lub demonstracyjną, która jest zakazana w tym państwie członkowskim;
 - aa) działalność, która jest już w pełni finansowana z innych unijnych, krajowych i regionalnych środków publicznych lub źródeł prywatnych, z wyjątkiem wkładów Unii w kontekście działań, o których mowa w art. 8 ust. 1;
 - b) działalność zmierzająca do klonowania ludzi w celach reprodukcyjnych;
 - c) działalność mająca na celu modyfikację dziedzictwa genetycznego ludzi, która mogłaby sprawić, że takie modyfikacje byłyby dziedziczne, z wyjątkiem badań naukowych dotyczących leczenia nowotworów gonad;

- d) działalność mająca na celu tworzenie ludzkich embrionów wyłącznie do celów badań naukowych, rozwoju technologicznego i demonstracji lub do celów pozyskiwania komórek macierzystych, w tym poprzez przeniesienie jądra komórki somatycznej.
- 10a. Badania nad ludzkimi komórkami macierzystymi, zarówno dorosłymi, jak i zarodkowymi, mogą być finansowane w zależności od treści wniosku naukowego oraz od ram prawnych państw członkowskich zaangażowanych w badania.
11. Oprócz przesłanek określonych w art. 132 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 procedury wyboru i wynikające z nich zobowiązania prawne umożliwiają zakończenie finansowania, w przypadku gdy jest mało prawdopodobne, aby cele działania zostały osiągnięte w ogóle lub w ustalonych terminach. Zanim podejmie decyzję o zakończeniu finansowania działania, Komisja przeprowadza postępowanie kontradyktoryjne z koordynatorem działania oraz w stosownych przypadkach z udziałem niezależnych ekspertów zewnętrznych. Komitet programu jest informowany o tych przypadkach.
- 12a. W stosownych i należyście uzasadnionych przypadkach, w świetle celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia, program prac może zawierać bardziej szczegółowe kryteria kwalifikowalności.

Artykuł 21a

Bezpieczeństwo badań naukowych

1. Działania prowadzone w ramach Programu muszą być zgodne z odpowiednimi przepisami prawa Unii, w tym przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa, kontroli wywozu oraz środków zapobiegających nieuprawnionemu transferowi wiedzy i technologii, tak aby zagwarantować ochronę interesów strategicznych, bezpieczeństwa i porządku publicznego Unii i jej państw członkowskich.

- 1a. W celu zapewnienia bezpieczeństwa badań naukowych oraz zgodnie z art. 10 ust. 3 Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, w stosownych i należycie uzasadnionych przypadkach, w programie prac można ustanowić ograniczenia kwalifikowalności zgodnie z art. 136 [rozporządzenia finansowego] w celu uwzględnienia szczególnych wymogów polityki lub charakteru i celów działania. Z wyjątkowych przyczyn program może określić ograniczenia w odniesieniu do uczestniczących podmiotów – ograniczenia dotyczące struktur zarządzania wykonawczego oraz ograniczenia dotyczące własności i kontroli ograniczające udział wszystkich lub niektórych podmiotów do podmiotów posiadających zarządcze struktury wykonawcze, a także własność i kontrolę osób fizycznych lub prawnych mających siedzibę w państwach członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, w innych kwalifikujących się państwach. Wszelkie ograniczenia uczestnictwa podmiotów prawnych mających siedzibę w państwach stowarzyszonych, które są członkami EOG, muszą być zgodne z warunkami określonymi w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym.
- 1b. Komisja zapewnia odpowiednie ramy, procedury, wskazówki i wsparcie, aby zagwarantować spójne, proporcjonalne i skuteczne stosowanie wymogów w zakresie bezpieczeństwa badań naukowych na wszystkich etapach realizacji Programu, w tym, w stosownych przypadkach, wymóg sporządzania przez wnioskodawcę samooceny bezpieczeństwa oraz wstępnego planu zarządzania bezpieczeństwem, identyfikującego wszelkie problemy związane z bezpieczeństwem.
3. W stosownych przypadkach Komisja lub odpowiedni organ finansujący przeprowadza procedury przeglądów i weryfikacji bezpieczeństwa badań naukowych oraz kontrole wniosków i działań, w których występują problemy związane z bezpieczeństwem.
4. Podmioty prawne uczestniczące w działaniu przyjmują, w stosownych przypadkach, proporcjonalne środki bezpieczeństwa badań naukowych przez cały cykl życia projektu. Działania, które nie są zgodne z przepisami bezpieczeństwa przewidzianymi w niniejszym artykule, mogą zostać odrzucone lub zakończone w dowolnym momencie.

Etyka i rzetelność badawcza

1. Realizowane działania muszą być zgodne z:
 - a) odpowiednimi przepisami prawa unijnego, krajowego i międzynarodowego, w tym z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wraz z protokołami dodatkowymi do niej;
 - b) zasadami etyki, w tym najwyższymi standardami rzetelności badawczej.
2. W przypadku procedur wyboru określonych w programie prac podmioty prawne uczestniczące w działaniu spełniają wszystkie poniższe wymagania:
 - a) zapewniają samoocenę etyczną dotyczącą celu, realizacji i prawdopodobnego oddziaływania działalności, w tym potwierdzenie i opis zgodności z ust. 1;
 - b) przedstawiają potwierdzenie, że działalność będzie zgodna z (i) Europejskim kodeksem postępowania w zakresie rzetelności badawczej, (ii) Globalnym kodeksem postępowania w zakresie sprawiedliwych partnerstw badawczych oraz że nie będzie prowadzona żadna działalność wyłączona z finansowania;
 - c) w przypadku działalności prowadzonej poza Unią – przedstawiają potwierdzenie, że taka sama działalność byłaby dozwolona w państwie członkowskim;
 - d) w przypadku działalności z wykorzystaniem ludzkich zarodkowych komórek macierzystych, stosownie do przypadku – przedstawiają informacje o środkach w zakresie licencji i kontroli, jakie są zastosowane przez właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, jak również informacje o zatwierdzeniach zgodności z zasadami etyki, które uzyskuje się przed rozpoczęciem danej działalności;
 - e) uzyskują wszystkie zatwierdzenia lub inne obowiązkowe dokumenty od odpowiednich krajowych, lokalnych komisji etycznych lub innych organów, takich jak organy ochrony danych, przed rozpoczęciem danej działalności oraz przechowują te dokumenty w aktach, które na żądanie przekazuje się Komisji lub odpowiedniemu organowi wykonawczemu.

Rozdział II

Dotacje

Artykuł 2

Zaproszenia do składania wniosków

- 1. Program prac zawiera treść zaproszeń do składania wniosków w przypadku wszystkich działań.
- 1. Zaproszenie do składania wniosków nie jest wymagane w przypadku działań koordynacyjnych i wspierających, które:
 - a) mają być realizowane przez podmioty prawne określone w programie prac; oraz
 - b) nie są objęte zakresem zaproszenia do składania wniosków zgodnie z art. 198 lit. e) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
- 2. W programie prac wskazuje się zaproszenia do składania wniosków, w odniesieniu do których można przyznać pieczęć doskonałości. Informacje dotyczące wniosku i oceny mogą być udostępniane zainteresowanym organom finansującym, z zastrzeżeniem zawarcia umów poufności, o ile wnioskodawca nie wyrazi wyraźnego sprzeciwu.
- 2a. Komisja i inne organy finansujące stosują, w stosownych przypadkach, dwuetapową procedurę składania i oceny w celu uproszczenia procesu składania wniosków przez beneficjentów, zwłaszcza w filarze II. W stosownych przypadkach zanonimizowane wnioski mogą być oceniane na pierwszym etapie oceny.

Artykuł 24

Zdolność finansowa wnioskodawców

- 1. Oprócz wyjątków wymienionych w art. 201 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 zdolność finansową koordynatora sprawdza się tylko wtedy, gdy kwota wnioskowanego finansowania ze środków Unii na dane działanie wynosi co najmniej 1 000 000 EUR.

2. Niezależnie od ust. 1, jeżeli istnieją powody, aby mieć wątpliwości co do zdolności finansowej wnioskodawcy, lub jeżeli poziom ryzyka jest wyższy ze względu na uczestnictwo w kilku trwających działaniach finansowanych ze środków unijnych programów w zakresie badań naukowych i innowacji, sprawdza się również zdolność finansową innych wnioskodawców lub koordynatorów, nawet jeżeli wnioskowane finansowanie nie przekracza progu, o którym mowa w ust. 1.
3. Jeżeli zdolność finansowa jest strukturalnie gwarantowana przez inny podmiot prawny, sprawdza się zdolność finansową tego innego podmiotu prawnego.
4. W przypadku słabej zdolności finansowej wnioskodawcy uczestnictwo wnioskodawcy może być uzależnione od przedłożenia przez podmiot powiązany oświadczenia o odpowiedzialności solidarnej.
5. Wkład do mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych ustanowionego w art. 30 uznaje się za wystarczającą gwarancję w myśl art. 155 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Nie przyjmuje się od beneficjentów żadnej dodatkowej gwarancji ani zabezpieczenia, ani też nie nakłada na nich wymogu ich udzielenia.

[Artykuł 25

Kryteria wyboru i kwalifikacja

1. Oceny wniosku dokonuje się w oparciu o następujące kryteria wyboru:
 - a) doskonałość;
 - b) oddziaływanie;
 - c) jakość i skuteczność realizacji.

Szczegóły stosowania kryteriów wyboru, o których mowa w ust. 1, określa się w programie prac.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 do ocen w ramach działań w zakresie badań pionierskich ERBN oraz działań badawczych i szkoleniowych zastosowanie ma wyłącznie kryterium doskonałości, o którym mowa w lit. a) tego ustępu.]

Artykuł 26

Czas oczekiwania na przyznanie dotacji

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 197 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 zastosowanie mają następujące okresy:
 - a) w przypadku informowania wszystkich wnioskodawców o wyniku oceny ich wniosków – okres nie dłuższy niż pięć miesięcy, licząc od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków;
 - b) w przypadku podpisywania umów o udzielenie dotacji z wnioskodawcami – okres nie dłuższy niż siedem miesięcy, licząc od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków.
2. Bez uszczerbku dla jakości procedury oceny i wyboru w programie prac można ustalić krótsze okresy niż te, o których mowa w ust. 1.
3. Oprócz wyjątków określonych w art. 197 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 okresy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mogą zostać przekroczone w przypadku działań ERBN, działań otrzymujących wsparcie z kilku komponentów Programu lub z innych programów unijnych oraz w przypadku poddania działań ocenie etycznej, weryfikacji bezpieczeństwa lub ocenom mającym na celu ochronę konkurencyjności Unii, w tym jej strategicznych aktywów i interesów.

[Artykuł 27

Stopy finansowania

1. Do wszystkich rodzajów działalności finansowanej przez działanie stosuje się jedną stopę finansowania na działanie. Maksymalną stopę finansowania na działanie ustala się w programie prac.

2. Można zwrócić do 100 % łącznych kosztów kwalifikowalnych działania w ramach Programu, z wyjątkiem podmiotów prawnych nastawionych na zysk, w przypadku których można zwrócić do 70 % łącznych kosztów kwalifikowalnych. W drodze wyjątku MŚP kwalifikują się do stopy finansowania wynoszącej do 100 % łącznych kosztów kwalifikowalnych.]

Artykuł 28

Koszty pośrednie

1. Kwalifikowalne koszty pośrednie wynoszą 25 % łącznych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyłączeniem kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich podwykonawstwa, wsparcia finansowego na rzecz stron trzecich oraz kosztów jednostkowych lub płatności ryczałtowych, które obejmują koszty pośrednie. W stosownych przypadkach koszty pośrednie objęte kosztami jednostkowymi lub płatnościami ryczałtowymi oblicza się, stosując stawkę zryczałtowaną, o której mowa w zdaniu poprzednim, z wyjątkiem jednostkowych kosztów towarów i usług fakturowanych wewnętrznie, które oblicza się na podstawie kosztów rzeczywistych, zgodnie ze zwyczajową praktyką księgowania kosztów przez beneficjentów.
2. Niezależnie od ust. 1, jeżeli przewidziano to w programie prac, koszty pośrednie mogą być deklarowane w formie płatności ryczałtowej lub kosztów jednostkowych.

Artykuł 29

Koszty kwalifikowalne

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 193 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 koszty zasobów udostępnionych przez strony trzecie w postaci wkładów rzeczowych są kwalifikowalne do wysokości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich danej strony trzeciej.
2. Na zasadzie odstępstwa od art. 195 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 dochód wygenerowany w wyniku waloryzacji rezultatów nie jest uznawany za dochody z działania.

- 2a. Wkład Unii na rzecz działań MSCA należy uwzględnić dodatkowe koszty beneficjenta związane z urlopami macierzyńskimi, urlopami rodzicielskimi, zwolnieniami chorobowymi, urlopami specjalnymi lub zmianą zatrudniającej organizacji przyjmującej lub zmianą statusu rodzinnego naukowca w czasie trwania umowy o udzielenie dotacji.

Artykuł 30

Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych

1. Ustanawia się mechanizm ubezpieczeń wzajemnych, który zastępuje mechanizm ustanowiony zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 2021/695. Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych pokrywa ryzyko związane z niemożnością odzyskania kwot należnych od niektórych beneficjentów programu „Horyzont Europa” w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego, a także wszelkie wcześniej istniejące rodzaje ryzyka pokryte zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 2021/695.
2. Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych jest zarządzany przez Unię reprezentowaną przez Komisję, która występuje jako podmiot wykonawczy. Komisja określa w drodze aktu wykonawczego szczegółowe przepisy dotyczące funkcjonowania mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych.
3. Beneficjenci wnoszą składkę w wysokości 5 % unijnego finansowania na działanie. Na podstawie przejrzystych ocen okresowych Komisja może podwyższyć tę składkę do 8 % lub obniżyć ją poniżej 5 %. Składka jest potrącana z początkowej płatności zaliczkowej i zwracana beneficjentom w momencie dokonywania płatności salda. Składka ta nie może przekraczać kwoty początkowej płatności zaliczkowej.
4. Wszelkie zwroty finansowe wygenerowane przez mechanizm ubezpieczeń wzajemnych oraz wszelkie odzyskane kwoty stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 na potrzeby mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych. Jeżeli zwrot jest niewystarczający, w ramach mechanizmu nie podejmuje się interwencji, a organ udzielający dotacji odzyskuje wszelkie kwoty bezpośrednio.

5. Po zakończeniu wszystkich dotacji, w przypadku których mechanizm ubezpieczeń wzajemnych pokrywa ryzyko, wszelkie kwoty zgromadzone w ramach tego mechanizmu mogą zostać odzyskane przez Komisję i stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 na potrzeby Programu lub programu będącego jego następcą.

Artykuł 31

Własność rezultatów

1. Beneficjenci są właścicielami rezultatów, które uzyskują.
2. Rezultaty stanowią współwłasność co najmniej dwóch beneficjentów, jeżeli zostały uzyskane wspólnie przez tych beneficjentów oraz niemożliwe jest:
 - a) ustalenie wkładu, jaki każdy z beneficjentów wniósł w ich uzyskanie; lub
 - b) rozdzielenie rezultatów przy składaniu wniosku o objęcie ich ochroną.

Beneficjenci uzgadniają na piśmie podział współwłasności i warunki korzystania z niej. Każdy ze współwłaścicieli może udzielać osobom trzecim niewyłącznych licencji na waloryzację rezultatów stanowiących współwłasność (bez prawa do udzielania sublicencji), pod warunkiem że pozostali współwłaściciele zostali o tym powiadomieni z wyprzedzeniem i otrzymają sprawiedliwą i rozsądną zapłatę, chyba że uzgodniono inaczej. Współwłaściciele mogą uzgodnić na piśmie stosowanie innego rozwiązania niż współwłasność.

3. Jeżeli osoby trzecie uczestniczące w działaniu (w tym personel) mają prawo do rezultatów, beneficjenci zapewniają możliwość korzystania z tych praw w sposób zgodny z ich obowiązkami dotyczącymi tych rezultatów.
4. W należycie uzasadnionych przypadkach przeniesienie własności może podlegać warunkom określonym w programie prac lub umowie o udzielenie dotacji, w tym wymogowi przeniesienia wszelkich obowiązków dotyczących rezultatów.

Upowszechnianie i waloryzacja

1. Beneficjenci zarządzają swoimi rezultatami zgodnie z obowiązkami określonymi w programie prac lub umowie o udzielenie dotacji. W ramach tych obowiązków beneficjenci:
 - a) chronią swoje rezultaty, jeżeli jest to uzasadnione, w szczególności gdy mają one potencjał handlowy lub są istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa;
 - b) zapewniają dostęp do swoich rezultatów i istniejącej wiedzy, jeżeli jest on potrzebny do realizacji zadań związanych z działaniem lub do waloryzacji rezultatów;
 - c) dokładają wszelkich starań w celu waloryzacji swoich rezultatów, bezpośrednio lub pośrednio, w tym poprzez przeniesienie własności lub udzielenie licencji; jeżeli rezultaty nie zostaną poddane waloryzacji w danym okresie, Komisja może określić instrumenty i narzędzia, takie jak te służące realizacji strategii waloryzacji określonej w rozdziale III rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności], które zainteresowani beneficjenci wykorzystują w celu ułatwienia waloryzacji tych rezultatów;
 - d) jak najszybciej podają rezultaty do wiadomości publicznej w odpowiedni sposób, przy jednoczesnym zachowaniu ich poufności, jeżeli jest to konieczne ze względu na ochronę rezultatów, kwestie bezpieczeństwa lub uzasadnione interesy;
 - e) przestrzegają praktyk otwartej nauki, w tym poprzez:
 - (i) zapewnienie otwartego dostępu do wszystkich recenzowanych publikacji naukowych dotyczących rezultatów;
 - (ii) odpowiedzialne zarządzanie danymi badawczymi w ramach działania i innymi rezultatami zgodnie z zasadami „znajdawalności”, „dostępności”, „interoperacyjności” i „możliwości ponownego wykorzystania” (zasadami FAIR), a także zapewnienie otwartego dostępu do nich, chyba że byłoby to sprzeczne z mającymi zastosowanie przepisami i uzasadnionymi interesami, w tym interesami handlowymi, lub innymi ograniczeniami;

- f) o ile w programie prac nie przewidziano inaczej – opracowują i regularnie aktualizują plan zarządzania ich rezultatami, w tym danymi;
- g) udzielają następującym podmiotom nieodpłatnego dostępu do swoich rezultatów w celu opracowywania, wdrażania i monitorowania ich polityk lub programów:
 - (i) instytucje, organy, urzędy i agencje Unii;
 - (ii) organy krajowe państw członkowskich – jeżeli przewidziano to w programie prac lub umowie o udzielenie dotacji.

Artykuł 33

Przedkomercyjne zamówienia publiczne i zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania

1. Działania związane z dotacjami mogą obejmować lub mieć na celu przede wszystkim przedkomercyjne zamówienia publiczne lub zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania. Zamówienia te mają być realizowane przez beneficjentów będących publicznymi lub prywatnymi zamawiającymi.
2. W postępowaniach o udzielenie zamówienia:
 - a) w przypadku gdy są realizowane przez publicznych zamawiających – przestrzega się reguł konkurencji i zasad przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania, należytego zarządzania finansami, proporcjonalności, mających zastosowanie przepisów UE dotyczących ochrony autonomii strategicznej Unii oraz unijnych sektorowych wymogów regulacyjnych;
 - b) w przypadku gdy są realizowane przez prywatnych zamawiających – przestrzega się postanowień TFUE, reguł konkurencji i mających zastosowanie przepisów prawa zobowiązań, przepisów UE dotyczących ochrony autonomii strategicznej Unii oraz unijnych sektorowych wymogów regulacyjnych;
 - c) można zezwolić na udzielenie wielu zamówień w ramach tego samego postępowania („postępowanie z możliwością składania ofert częściowych”);
 - d) przewiduje się udzielenie zamówienia oferentom, którzy złożyli ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie przy jednoczesnym zapewnieniu braku konfliktów interesów.

3. W przypadku przedkomercyjnych zamówień publicznych postępowanie o udzielenie zamówienia może zostać przyspieszone i może obejmować zakup pierwszych tego rodzaju rozwiązań w celu uproszczenia i ułatwienia wdrażania.
4. Zastosowanie mogą mieć szczególne warunki, w tym dotyczące miejsca świadczenia zamawianych usług, towarów lub robót oraz własności rezultatów i dostępu do nich. W związku z tym w przypadku przedkomercyjnych zamówień publicznych:
- a) wykonawcy posiadają co najmniej prawa własności intelektualnej do uzyskanych przez siebie rezultatów, natomiast zamawiający uzyskują co najmniej nieodpłatny dostęp do rezultatów na własny użytek, jak również nieodpłatny dostęp do rezultatów dla swoich obecnych i przyszłych wykonawców w celu wykorzystania rezultatów na rzecz zamawiających;
 - b) w sytuacjach nadzwyczajnych, w których wykonawcy nie są w stanie dostarczyć wystarczających rozwiązań w celu zaspokojenia większego popytu na rynku UE, zamawiający mają prawo udzielić – lub zażądać od wykonawców udzielenia – prawa osobom trzecim do komercyjnego wykorzystania rezultatów na rzecz zamawiającego oraz na potrzeby szerszych rynków na zasadzie niewyłączości oraz na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach;
 - c) jeżeli wykonawcy nie wykorzystają swoich rezultatów w sposób komercyjny w określonym okresie lub wykorzystają je w sposób naruszający interes publiczny, mogą zostać zobowiązani do przeniesienia własności rezultatów na zamawiających, zgodnie z umową w sprawie zamówienia publicznego.
5. Działania w zakresie zamówień publicznych prowadzone przez Komisję lub organy wykonawcze mogą przybrać formę przedkomercyjnych zamówień publicznych lub zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania. Te zamówienia są realizowane przez Komisję lub odpowiedni organ wykonawczy we własnym imieniu lub wspólnie z instytucjami zamawiającymi z państw członkowskich i państw trzecich stowarzyszonych z Programem.

Rozdział III

Europejska Rada ds. Innowacji

Artykuł 34

Przepisy szczegółowe dotyczące Europejskiej Rady ds. Innowacji

1. Zgodnie z art. 20 ust. 2 lit. a) ppkt (i) rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności] i z programem prac dotacje w ramach instrumentu „Transformacja” EIC mogą być przyznawane bez zaproszeń do składania wniosków na zalecenie kierownika programu i przy doradztwie niezależnych ekspertów zewnętrznych na podstawie jasnych i obiektywnych kryteriów w celu finansowania działań następczych w odniesieniu do rezultatów uzyskanych w ramach działań finansowanych z Programu i rozporządzenia 2021/695 w sprawie programu „Horyzont Europa”.
2. W ramach instrument „Akcelerator” EIC wspiera się wyłącznie pojedynczych beneficjentów i pojedyncze spółki, w których dokonano inwestycji, będące MŚP, w tym start-upy i scale-upy, a w należycie uzasadnionych przypadkach – małe spółki o średniej kapitalizacji.
3. Wnioski dotyczące działań w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC mogą być składane przez jeden podmiot prawny lub większą liczbę takich podmiotów, które zamierzają ustanowić lub wesprzeć potencjalnego odbiorcę, za uprzednią zgodą tego odbiorcy. Umowę o udzielenie dotacji i umowę inwestycyjną podpisuje się wyłącznie z odbiorcą wybranym do finansowania.
4. W przypadku działań w zakresie finansowania mieszanego beneficjent i spółka, w której dokonano inwestycji, mogą różnić się w tym sensie, że spółka, w której dokonano inwestycji, może być spółka holdingowa lub jednostka dominująca beneficjenta.
5. Organy finansujące wdrażające programy unijne lub krajowe lub regionalne organy finansujące lub programy certyfikowane przez Komisję mogą bezpośrednio składać wnioski dotyczące zaproszenia do składania wniosków w ramach instrumentu „Transformacja” EIC lub instrumentu „Akcelerator” EIC, jeżeli takie wnioski wynikają z przeglądu projektu działania finansowanego przez certyfikowane organy finansujące i programy i z zastrzeżeniem warunków określonych w programie prac EIC („system plug-in EIC” i „EIC Fast Track”).

6. W przypadku instrumentu „Akcelerator” EIC trzecie kryterium oceny określone w art. 25 ust. 1 zostaje zastąpione poziomem ryzyka działania, jakością i skutecznością realizacji oraz potrzebą wsparcia unijnego.
7. Inwestycji dokonuje się w spółkach niezdolnych do pozyskania finansowania, w których dokonano inwestycji, wspólnie z innymi prywatnymi inwestorami w ramach wspólnych inwestycji. W przypadku gdy takie wsparcie nie jest jednak w pełni udzielane w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności lub gdy spółki nie znajdują prywatnych współinwestorów w Unii i są zdolne do pozyskania finansowania wyłącznie poza UE, w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach można wesprzeć te inwestycje w celu ochrony strategicznych interesów Unii.
8. Na zasadzie odstępstwa od art. 212 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 warunki dotyczące rentowności ekonomicznej nie mają zastosowania do działań inwestycyjnych w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC.

Na zasadzie odstępstwa od art. 212 ust. 3 akapit pierwszy, drugi i czwarty rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 dochody, spłaty i środki odzyskane z działań kapitałowych Funduszu EIC finansowanych z niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń go poprzedzających wykorzystuje się do zapewnienia unijnego wsparcia na rzecz działań kapitałowych Funduszu EIC. Na zasadzie odstępstwa od art. 21 ust. 3 lit. f) i zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 zasoby te stanowią dla niniejszego Programu zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel.

9. Działania w zakresie finansowania mieszanego zawiesza się, zmienia lub, w należycie uzasadnionych przypadkach, kończy, jeżeli nie osiągnięto mierzalnych celów pośrednich lub jeżeli beneficjent odmówi przyjęcia wsparcia inwestycyjnego bez należycie uzasadnionego powodu.
10. Fundusz EIC może wyjątkowo przyznać inwestycje kontynuacyjne tylko w jednym z dwóch następujących przypadków:
 - a) jeżeli jest to konieczne do ochrony strategicznych aktywów, interesów, autonomii strategicznej lub bezpieczeństwa Unii; lub
 - b) jeżeli kolejne rundy finansowania nie będą kontynuowane lub będą realizowane na znacznie mniej korzystnych warunkach bez inwestycji kontynuacyjnych EIC.

11. W programie prac EIC można określić dodatkowe ograniczenia dotyczące przyznawania wsparcia kontynuacyjnego, w szczególności w odniesieniu do wielkości tego wsparcia. Komitet programu jest należycie i terminowo informowany o takim wsparciu kontynuacyjnym.

Artykuł 35

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2021/695 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 36

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/695, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na Program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między Programem a środkami przyjętymi w ramach poprzedniego programu ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/695.

Artykuł 37

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodnicząca

Przewodniczący/Przewodnicząca
